

LETO X.

V LJUBLJANI 5. MAJA 1941

ŠTEV. 14-15

Škof dr. Rožman pri Kr. Civilnem Komisarju g. E. Grazioliju

Na letošnji veliki petek so italijanske čete mirno zasedle del slovenskega ozemlja.

Vodstvo Kr. Civilnega Komisarijata je prevzel gospod Emilio Grazioli, ki je s svojo ljubeznivostjo, razumevanjem in obzirnostjo pokazal vrline pravega državnika.

Med drugimi zastopniki je sprejel v nedeljo 20. aprila tudi ljubljanskega škofa, prevz. dr. Gregorija Rožmana v spremstvu prošta g. Ignacija Nadraha in stolnega dekana g. dr. Franca Kimovca.

Visoki cerkveni dostojanstvenik je g. Civilnemu Komisarju sporočil zagotovila lojalnega sodelovanja cerkvenih oblasti z okupacijskimi oblastmi v korist ljudstva.

G. Civilni Komisar se je za ta zagotovila zahvalil in se prisrčno razgovarjal z g. škofom o vprašanjih, ki se tičejo Cerkve.

Škof dr. Rožman je bil sprejet z vojaškimi častmi. Slovesno je bil sprejet tudi g. Emilio Grazioli v škofijskem dvorcu, ko je vrnil obisk ljubljanskemu škofu.

Novi pogoji za napredek

Opazuj najprej samega sebe! Kdor pozna sebe s svojimi napakami in krepostmi, z nagnjenji in strahovi, najde v tem izredna bogastva za pravo usmerjanje svojega življenja.

Opazuj tudi druge! To te bo več naučilo kot debele knjige. Spoznal boš, da ima vsak napake, pa tudi vsak polno dobrega.

Opazuj stvari! Glej nanje tako, kakor v resnici so. Najmanjša podrobnost te bo mnogo naučila. Kjer drugi ne bodo opazili ničesar, boš ti odkril celo vrsto lepôt in znakov božje modrosti. Mimogrede boš mnogo videl in slišal in prav to ti bo pomagalo do bogatih misli.

Za znanstveno delo je opazovanje nujno potrebno. Tudi pred Galilejem so vedeli za nihanje obešenih teles, toda nihče iz tega ni izvajal posledic. Newtonu je padlo jabolko na nos in mu odkrilo veliki zakon težnosti. Prvi je prišel na misel predora pod reko Temzo Brunel, ko je opazoval malo žuželko, kako se je prerila z malim tovorom pod deblom. Do večine iznajdb so ljudje prišli s točnejšim opazovanjem malo pomembnih reči in dogajanj.

Tudi za umetnika je točno opazovanje zelo potrebno. Leonardo da Vinci je naročal mlademu umetniku: »Le delaj po naravi. Kdor se uči drugod kakor pri naravi, ne bo dosegel namena.« Kipar Rodin pa svetuje: »Bodite ponižni in učljivi. Tudi jaz sem se naučil kiparstva v gozdu, kjer sem opazoval drevesa; na potovanju, kjer sem občudoval sklade oblakov; povsod, le v šoli nič.«

Najlepše stvari so napisali tisti umetniki, ki so znali dobro opazovati. Corneille je velik ravno zato, ker je tako resnično slikal značaje in položaje. Racine je najbolje podajal strasti. Molièra so sodobniki imenovali »Le contempteur«, opazovalca. Tudi Jožef de Maistre je bil mojster v tem. Bral je v veliki knjigi sveta, bral iz obrazov in kretenj, bral iz besedi in med vrsticami. Kadar je bil povabljen na dvor, na ples, na večerjo, je vedno imel dobro žetev. Gledal je v notranjost duš. Ljudi je prebiral, kakor da je listal po knjigi.

Opazovanje te bo vedlo do premišljevanja in sploh globokega duševnega dela. To bo koristilo tudi spominu, tvoja sodba bo postajala modra in trezna. »Če sem človeštvu kaj koristil, je bilo to le od dela in stalnega premišljanja,« je priznal Newton. Zato se tudi ti izogibaj razmišljenosti in pojdi vsaki stvari do dna, skrbno in pozorno.

Izpolni še en pogoj vsakega resnega duševnega dela: loči se od množic, varuj se praznega govoričenja in prilik, ki te rztresajo ter ti kradejo dragoceni čas.

Pojdi v samoto, ki je šola genijev. »Molku bi bilo treba postaviti velike spomenike,« je dejal Carlyle. »Le v tihoti se zgodijo velike reči.« L'accordaire je pisal Montalembertu:

»Moj veliki aksiom je: le če se človek umakne šumu sveta, le v samoti je mogoče vse narediti.« Mlademu fantu je pisal: »Dal sem slovo goram in dolinam, rekam in krajem, ter se skril v svojo sobo, kjer mi med Bogom in dušo nastaja obzorje, ki je mnogo večje od vsega sveta.«

Zato ljubi samoto, ki ti bo olajšala delo in te ohranila zbranega. Svetega Tomaža Akvinskega so imenovali »mutastega vola«, danes pa se ves svet od njega uči. Zato se tudi ti zberi v svoji sobi, spodi vse strasti, pozabi na to, kar te raztresa, in obrni vse zmožnosti svojega duha v kraljestvo resnice, dobrote in lepote.

Za to se bo treba boriti. Dobro opravljena molitev tudi pomaga. Vsi veliki svetniki so nastajali v samoti, v tem pa so le slabotno posnemali svojega Odrješnika. Vsi veliki znanstveniki in umetniki so ustvarjali najlepša dela v samoti.

P. V. M. Vrtovec S. J.

Dajte mi lepo Marijo!

Ljubi moji, umrl mi je bratec, moj mali bratec, ni ga več. Sicer je že dolgo od tega, že veliko let, a vendar! Velik še ni bil moj bratec, a prav majhen tudi ne. Ne vem več, v kateri razred vaške šole je hodil. Jaz sem bil takrat vojak na fronti in moj oče je bil tudi vojak, bratca je mati sama doma pokopala.

Pozneje mi je oša žalostna pisala, kako je bilo. Lepo se je pripravil na smrt. Smrtne sence so mu že legale na obrazek. Mati je molila z njim in ob njem. Govorila mu je zadnje besede o lepih nebesih, o Jezusu in Mariji. Tedaj jo je tiho zaprosil: »Mama, dajte mi tisto lepo Marijo!« — Poleg mnogih svetih podob smo imeli doma tudi dva mala kipa lurške Matere božje. Eden izmed teh je bil že izgubil sveže barve, bil je obškrbljen in lisast; drugi je bil malo večji, veliko lepši in skoro nov. Seveda, umetniške vrednosti tudi ta ni imel. A kaj za to! V otrokovi duši je vzbudil slutnjo prečudežne lepote Marijine. »Mama, dajte mi lepo Marijo,« je prosil.

Mati mu jo je prinesla. Objel jo je z uvelimi ročicami, privil k sebi in poljubljal toplo in nedolžno, kakor otrok zna. »Sveta Marija... prosi zame... zdaj...« Zadnja molitev je bila še za ata in za brata na fronti. Potem je kmalu izdihnil, z lepo Marijo v rokah. Ljubi moji, tako je umrl moj bratec.

Pa saj to ni res! Saj ni umrl, ne! Le preselil se je tja gori k lepi Mariji. Moj bratec živi, prepričan sem, da živi. Ljuba Mati Marija ga je vzela k sebi. Prej je on njo objemal, zdaj ona njega prižema na svoje srce.

Vse prej se mi zdi, da smo mi umrli, mi, ki lepe Marije nimamo, ki lepe Marije ne ljubimo! Ne damo ji prostora v svojem srcu. Naše srce ni lepo, zato ni prostora v njem za lepo Marijo. Ni prostora zanjo v srcu, iz katerega izvirajo grde misli, grde besede in grda dejanja.

Kakor zadnji pomladanski vetrovi mi buta ob stene srca tisti klic: Dajte mi lepo Marijo! V meni vse ječi in kriči po njej. Zdaj ne jočem več za bratcem, ki živi pri Mariji, zdaj tožim za bratci in sestricami, ki umirajo, ki so mrtvi, ker lepe Marije nimajo.

Moli, bratec, moli, angelček moj, za brata na fronti, za brate in sestrice, ki se borijo. Sklenimo vsi roke k molitvi, da zmagamo, da vstanemo v novo duhovno pomlad ob lepi in dobri, ob močni in zvesti in usmiljeni Mariji.

Čujte, ljubi moji, zdaj je maj. Nebesa se odpirajo, angeli lepo Marijo k nam neso.

L. Podgorjan

V nemoči pred Teboj

*Gotske stebre trudno, tiho mrak ogrinja,
sladko lice matere Prečiste plaho boža,
v medlem svitu lesketa ji krona sinja,
zlati plašč ji rahlo poljubuje bela roža.*

*Na mrzlem tlaku noga bolno mi trepeče,
v nemoči silni klecnem na kolena
in zdi se mi, da padam ji v naročje, da šepeče:
»Umiri se, ovčica izgubljena...«*

*Pred njo ihtim zdaj z dušo zaprašeno:
»Ozri se o Marija name — grešnega otroka,
miru želi srce mi z grehom zatamnjeno!
Slabost v njem skrbno lomi Njena roka...«*

V. Albin

Pozabljena Marija

Sredi mogočnih hrastov in ravnih debel starih smrek je stala kapelica. Od njenega debelega zidovja je že odpadal omet, da so se na premnogih mestih videle surovo obdelane skale. Streha je imela že polno lukenj in še tista rdeča opeka, ki je branila kapelico pred dežjem, je bila vsa okrušena in pobita. Lesen križ na vrhu slemena pa je bil zlomljen; le pol ga je še štrlelo v zrak. — Kapelica je imela na desni prizidek in na prvi pogled se je videlo, da je visel v njegovi lini nekoč majhen zvon.

Hotel sem iti mimo, a neznan sila me je vlekla h kapelici. Stopil sem s pota in šel po mehkem zelenem mahu bliže.

Naslonil sem se na staro, že vso zarjavelo in zvito železno ograjo pred kapelico in pogledal v notranjščino.

Vse zapuščeno, vse v pajčevinah. Na sivih stenah se je še tu in tam opazila bleda barva stare podobe, ki je nekoč kazala Bog ve kateri sveto-pisemski dogodek. Strop so podpirali trhli tramovi in med njimi je viselo nebroj grdih netopirjev, zavitih v svoja široka krila. — Pod streho je nekaj skrivnostno zašumelo. Bila je sova.

In na tem zapuščenem kraju je kraljevala Marija; v vdolbini na zadnji steni kapelice je stal star kip Matere božje. Ves je bil že luknjičav, razjeden od črvov, barva se že ni več razločila na njem in pol desne roke mu je bilo odbite. Čudno se mi je zdelo, da sploh še stoji v svoji starosti.

Zazrl sem se v Marijin obraz in se zdrznil. Gledala me je milo in njene oči so se mi zdele prave, žive... Rahel smehljaj ji je ležal na obrazu, čuden smehljaj, ki mi je šel do srca.

Nehote sem pokleknil, roke so se mi same sklenile in usta so sama šepetala, kar jim je narekovalo sree.

»Marija... Zdrava, Marija...«

Veter je zavel, da so zašumele veje mogočnih dreves in v lini med tramovi pod stropom je zajecalo.

Zdelo se mi je, da pozvanja srebrn zvonček iz line na prizidku.

»Marija...« mi je drhtelo srce. Prisluhnil sem...

Veter je močneje zajecal okoli kapelice in zdelo se mi je, da je med pozvanjanjem zvončka spregovorila s svojim milim glasom Marija.

»Sto in sto let je že, odkar so mi postavili to kapelico; rešila sem jih vojske. In potem so se zatekali k meni vedno. V vojskah so našli pri meni varno zavetje, pred Turki sem jih skrila v svojo bližino in le pri meni so bili varni pred krutimi grajskimi. Rešila sem jih kuge in jim izprosila nešteta ozdravljenja...«

»Marija...« sem zopet zadrhtel.

Zdelo se mi je, da v ječanju vetra odmeva glas od mrtvih sten in kot v odmevu sem slišal tožbo Marije:

»Mnogo sveč je pogorelo pred menoj, mnogo molitev se je izpred mene dvignilo k Bogu. — A ljudje so me pozabili... Kapelica je postala skri-vališče razbojnikov. Ti so me zasramovali, oskrunili, odsekali so mi roko in sestrelili so križ s strehe nad menoj. Nehvaležni ljudje!...«

Glas je zamrl... Kakor iz dalje mi je še pozvanjal na ušesa srebrn glas zvončka, potem pa sem čul samo še ječanje vetra.

Dolgo sem klečal na kamnitnem pragu kapelice. Gledal sem v mili Marijin obraz in srce mi je drhtelo in venomer ponavljalo:

»Marija, jaz te ne pozabim nikdar!...«

K treznostnemu tednu

(Urednikov razgovor z g. prof. E. Bojcem.)

Kaj te je nagnilo, da se ukvarjaš s treznostno mislijo?

Že ko sem bil trileten dečko ali kaj, si je gospodar, ki je bil tudi gostilničar, privoščil z nami otroki posebno šalo. Ko je na stopnicah v svojo vinsko klet vabil odrasle na pokušanje novega vina in smo stali okoli ter morda tudi otroško moledovali, je vsakemu izmed nas malih kričakov ponudil pol kozarca rdečega. Potem smo noreli, vriskali in peli, dokler nam ni postalo slabo in končno je želodec opravil svoje. Tako sem bil za vsa svojo mladost ozdravljen od strupene pijače in če so mi kdaj v gostilni ali družbi še tako vsiljevali, sem odločno odklonil ali pa zbežal in je očka spil moj delež. — Pozneje sem bil kot dijak in kongreganist popoln abstinent in v prvi šoli sem zanosno študiral antialkoholni katekizem in prebiral »Mladega junaka«. Na izletih in drugih prilikah sem se junaško zdržal, zlasti sem smatral »eksanje« vedno za nekaj barbarskega. Tudi za kajenje mi ni bilo, odkar sem bil kot enajstleten na podoben način tudi te razvade

za vselej osvobojen. Bil sem tudi prevelik moralist, da bi se dal vkleniti v take strasti, posebno še, ko sem študiral skozi najtežje socialne prilike.

Kako je s treznostno organizacijo?

Na gimnaziji sem se takoj lotil tega dela v Kolu trezne mladine, ki ga vodim na III. drž. realni moški gimnaziji sedaj že peto leto. Ta organizacija je bila odobrena od prosvetnega ministrstva in treba je bilo le začeti. Ker ta ideja danes bolj odbija kot privlačuje mladino, smo razdelili delo na krožke: protialkoholnega, narodnovzgojnega in šahovskega. Seveda je bilo skoraj več zanimanja za zadnja dva krožka.

V zadnjem času sodelujem tudi pri »Društvu treznosti«, kjer snujemo načrte, da se ta organizacija bolj razmahne in krog delavcev za treznost razširi.

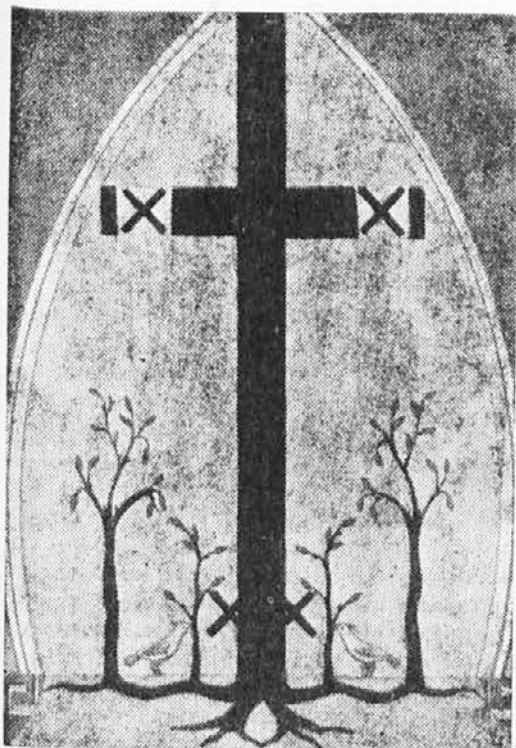
Kako združuješ treznostno delo z narodnovzgojnim?

M. Gaspari

Da, sam veš, da smo Slovenci alkoholu kar preveč vdani. Alkoholiziran narod pa ni in ne more biti dovolj odporen in na straži svojih svetinj in narodnih posebnosti. Zato sem že zgodaj uvidel tesno povezanost narodnovzgojnega dela pri nas s treznostnim, ki je ena osnovnih naših notranjih narodnoobrambnih nalog. Zato se narodnovzgojni krožek s treznostjo prav lepo ujema, za trezno zabavo pa skrbi šah, ki ima pač največ in najpridnejših članov. Eden naših najbudnejših narodnoobrambnih delavcev mi je v razgovoru pritr dil, da mi Slovenci ne znamo pravilno jesti, kakor sem to opazil primerjaje pri drugih narodih (zlasti pri Poljakih, pa tudi Špancih, Francozih in drugih). Pijača in jedača pri nas nista v pravilnem razmerju. Naši ljudje vse preveč pijejo, tudi preveč prilike za to jim nudijo preštetilne gostilne in točilnice in ne nazadnje tudi gospodarsko neuravnani vinorodni kraji. Pri naših gospodarstvenikih pa igrajo vlogo izključno le gospodarski razlogi in se ta »larpurlartizem« šopiri tudi v drugih kulturnih panogah, ker še vse premalo narodno mislimo in čutimo in ker nam narodna blaginja še vedno v resnici ni prva zapoved, kateri na ljubo bi se morali vsi žrtvovati in se po njej usmeriti, pa naj bomo gospodarstveniki, znanstveniki, umetniki, oblastniki ali ne vem še kaj. Pa s tem sem se že dotaknil narodnoobrambnega vprašanja pri nas, o katerem boš gotovo tudi posebej kdaj sprožil razgovor. — Na splošno sem mnenja, da bi bilo treba treznostnemu delu posvečati več pozornosti. Abstinenca bi morala postati zopet ponos mlademu človeku, saj je tudi pogoj njegovi krepostni osebnosti.

Pismo z Golgote

Sonce je otemnelo. V ogrođu zemlje je zabučalo, da je vztrepetala zemeljska skorja. Skale so se razpočile, pa ne po zakonih svoje stotisočletne tvorbe, marveč preko nje in zoper njo. (Tako ugotavlja po dva tisoč letih sodobna znanost.) Skalnate pokrovne plošče so odletele od grobov; mogočno, iz dragocene tkanine v več plasti sešito zagrinjalo v templju se je kot pajčevina pretrgalo od vrha do tal. Množica, ki je še pravkar zijalasto zasmehovala Križanega Nazarejca, je od groze onemela, se trkala na prsi in strahopetna pobegnila v mesto. Vrh gore Kalvarije pa je stal križ, na katerem je bil pripet mrtvi Odrešenik. Temna senca križa se je odražala na mračnem nebu. Ko se je razburilo osrčje zemlje, se je zamajal križ, ki je bil kakor velikanski meč, zasajen v zemljo. Da, ta križ je bil simbol meča, ki ga je prinesel Kristus na svet.

Zataknil se je v zemljo, ki je pila kri s križa in se stresla v bolečini, ko je bila ranjena po mukah svojega Stvarnika. Ta meč je bil, ki je presekal težko zagrinjalo v templju: ne smeš več samo veliki duhovnik v presveto; poslej pridete vsi, vsi, ki ste obremenjeni. Nov mejnik, nova doba, nov čas je z okrvavljenim mečem križa začrtan v zemljo, v človeštvo. »Jaz sem vogelni kamen« za novo stavbo človeštva. Zidarji, ki ta kamen zavržejo, bodo od tega kamna strti in zmečkani.

Strašno pismo, z Odrešenikovo krvjo napisano na Golgoti!

In prečudna skrivnost zla — *mysterium iniquitatis*! Vse je tako preprosto: vsa ljubezen božja do nas, ki teče skozi blagovest kakor studenček žive vodice, vsa ljubezen do najvišje muke, izčrpana na križu za nas, in vendar človeštvo tava, tava in se zvija od bolečin, ki si jih samo zadaja, ker zametuje vogelni kamen. *Mysterium iniquitatis* — a tudi grozna skrivnost svobode, ki jo človeštvo po mili volji zlorablja. Od satanovega prišepetavanja v raj se razrašča ta glas v krik vesoljstva. Zaradi svobode ustvarjajo vsak dan kaj novega, pa se le prerado vse prevrača v zlo, ako ni zidano na vogelnem kamnu — Kristusu.

Ali naj je vse obup? Ne.

Za temo Golgote je posijalo jutro vstajenja. V noč groba so posvetili žarki vesele zarje. Kristus je vstal! Potrte, obupane žene so vse vesele in močne hitele v mesto — v novo življenje. Pojdimo za njimi! V temi zmot in bolečin oblecimo vsi »novega človeka«, odkupljenega in posvečenega z golgotsko krvjo, iskreno hrepenečega po pravici in ljubezni — in človek bo človeku brat.

V delavnico sem tvojo zrl

V.

Osnovne važnosti je drugo vprašanje: Če nastajajo nove vrste, kako nastajajo? Gre za vzroke, ki vodijo, ki prožijo spreminjanje vrste v vrsto. Za prirodoslovca morejo biti odločilni samo taki vzroki, »ki jih more doznati s svojimi čutili, ki jih more preizkusiti in ugotoviti s poskusi« (B. Zarnik) ali z drugimi besedami: samo fizikalno-kemijski vzroki, činitelji. Po vo-

dilih tega pravca so mnogi prirodoslovci raziskavali nastajanje vrst. Kar je resnih med njimi, so prišli do spoznanja, da samo ta metoda ne vede do vsestranske razjasnitve perečega vprašanja. Zato priznavajo z dr. Zarnikom: »Ali kakogod bili uvjereni, da borba za opstanak u vezi s mutabilitetom, selekcijom stvaru nove forme živih bića iz slučajnih mutacija, koje su se javljale, to ipak ostaje jedno veliko pitanje, kako to, da je svet baš tako stvoren, da je priroda tako uređena, da baš ti faktori tako djeluju, da nastaju savršenije forme s tako savršenim mozgom i osjetilima, i da su slučajne mutacije mogle ovom selekcijom napokon proizvesti i najsavršenije biće čovjeka. To je ipak jedno čudo. Tu zagonetku nauka ne može da protumači. (Podčrtal jaz.) Kakogod mi prirodni razvitak shvaćali izgleda, kao da ipak imade u živim bićima neki faktor koji djeluje, da se živa bića usavršavaju. (Podčrtal Zarnik.) Tako ipak ostaje nešto, što si svaki može tumačiti, kako to odgovara njegovom ukusu, a biolog ne može da zahvati čitav svijet, nego samo ono što se pruža njegovim osjetilima i što može eksperimentom istražiti i utvrditi, a ono što je iza toga, to nije predmet biologije, nego predmet metafizike i vjere.« (P. M. Blažić: Evolucija 124.) Če bi vsi prirodoslovci vseh časov in krajev tako govorili in se po tem tudi ravnali, bi razvojna teorija pri zavednih vernikih ne prišla v tako slabo ime.

Žal pa so mnoga dognanja zlorabili in jih naperili naravnost proti Bogu in proti veri, ki edina more posvetiti v »to jedno čudo« in razrešiti »tu zagonetku«. Sv. pismo kaj jasno pove, da je Bog dal zemeljski stvari nalogo, naj iz sebe rodi živa bitja po njih vrstah. S tem je vložil vanjo tisto moč, da so nastale (po starejšem pojmovanju tega mesta) vse vrste organizmov hkrati, ali kar se bolj ujema z današnjim stanjem znanosti, da je nastal en prvotni ali več prvotnih organizmov, katerih notranja ureditev je imela poleg drugih lastnosti življenja tudi usmerjenost razvoja proti raznim oblikam, kakor jih danes opazujemo, oziroma jih bodo opazovali zameci. To je tisti nevidni, neotipljivi, z eksperimenti nedokazljivi notranji faktor, ki na še nepojasnen način uravnava organizmom njihovo zmožnost odzivanja na razne pobude, ki prihajajo živim bitjem od zunaj.

n. pr. iz razmer v okolišu, in jim prožijo razvoj v določeni smeri, ali ga pa tudi zadržujejo dalj časa na isti stopnji. To je tista stvariteljna volja, ki je živa bitja poklicala v življenje in jim hkrati dala zmožnost razvoja in določila že tudi njegove smeri, ki se udeležujejo ob sodelovanju najrazličnejših zunanjih vplivov zemeljskega okolja.

S priznanjem tega načelnega stališča, s priznanjem Stvarnikove vodilne vloge prirodoslovna znanost ne izgubi nič na svojem področju, ker ji ostaja še vedno naloga, da ugotovi, kako se v podrobnostih dogaja razvoj, kateri so notranji materialni pogoji usovrševanja, kako se na njih uveljavljajo zunanji vplivi. Ali znanost izgubi kaj na svojem ugledu in delokrogu, če najde v zemeljskih plasteh kak predmet, ki je po neki zamisli obdelan, in takoj prizna, da je duhovito človeško delo, pa ne more takoj označiti namena tega predmeta in ne načina njegove izdelave? Ali bo v tem primeru priznanje, da je pri izdelovanju sodeloval razum, da je sodelovala neka določna volja doseči po razumu stavljen cilj, kaj oviralo znanstvenika v raziskovanju namena tega izdelka in načina, kako je bil izdelan, katerih sredstev in orodij se je izdelovalec posluževal? Nasprotno! To priznanje je šele trdna točka, s katere more svoje delo uspešno nadaljevati. Če že v preprosto obdelanem kresilniku vidimo delo duha in znanosti ni nevedno, ako to prizna, zakaj naj bi bilo znanosti nevedno in sramotno za znanstvenika priznati, da je v vidni naravi še neizmerno več duhovitosti, ko se najbistrejši umi prizadevajo priti vsemu do dna, pa z vsako rešeno uganko zadenejo nas to novih nič manj zagonetnih. Če iz preprosto obdelanega kamna sklepam na človeški razum, ali ni primerno, da iz tako duhovito urejenega stvarstva sklepam na neki vse višji in popolnejši razum, ki je vse vidno uredil in še ureja in vodi. Ali ni to bolj primerno in častno, kot pa kar vnaprej in namenoma izključevati Boga od sodelovanja v naravi in trdovratno trditi: vse se vrši izključno samo po fizikalnih in kemijskih zakonih.

Iz dosedaj povedanega je razvidno, v čem se materialistična razvojna podmena bistveno loči od našega naziranja o razvoju organskega sveta. Prav tako kot je nemožna samoplodnja življenja iz samih golih moči zemlje, tako zemlja sama po sebi nima moči dati organizmom novih oblik, bolj in bolj zamotanih, ko jim še prve, najpreprostejše ni mogla dati. Bog pa, ki je s svojo vsemogočno besedo »življenje« obtelkel v prve oblike organizmov, more te oblike tudi spreminjati v določenem pravcu. Naloga prirodoslovcev pa je, da iz preteklosti izsledijo pravec, smer razvoja, in da skušajo dognati, katerih naravnih sil in zakonov se Stvarnik poslužuje pri zasledovanju svojega cilja in svoje zamisli.

Paule Oblak

V Bogu

<i>Danes sem zadnjikrat umrl</i>	<i>Pesem božanskih cipres</i>
<i>Jutri bom videl Boga</i>	<i>v harfinem vetru</i>
<i>in Marijo</i>	<i>me bo prevzela</i>
<i>v jutranjem soncu</i>	<i>v sreči Najvišjega.</i>
<i>novega rojstva.</i>	

*Duh po človeku,
ki sem ga nosil s seboj —
bo izginil kot
zvezde pred soncem.*

J. B.

Marijin otrok

To tudi sem. Star sem sedemnajst let, postati hočem oficir, obenem pa sem in ostanem Marijin otrok.

Ti se temu smehljaš, prijatelj? Ali sploh veš, kaj se pravi biti Marijin otrok? Po tvojem mnenju je Marijin otrok le kaka stara devica pri 55 letih. Vidiš, prav tu se pošteno motiš. Marijin otrok more biti enako moški kakor ženska. Vsak kristjan je Marijin otrok, torej tudi ti. Da, tudi ti... Samo ti se tega ne zavedaš in te časti ne izkoristiš.

Meni pomeni »Marijin otrok« veliko prizadevanje, da ostanem čist, ko se drugi mažejo; da skušnjave premagam, ko drugi v njih klonejo; da zmagam zlo za vsako ceno ali vsaj, da se iz njega hitro dvignem, če sem po nesreči padel.

Premagati hočem vsako bojazljivost.

Premagati hočem vsako lenobo.

Zmagati poželjivost in čutnost, sploh vse.

Dobro se zavedam, da bom malo vreden, če ne bom v teh stvareh zmagovalec.

To pa, kar me v teh bojih najbolj dviga in daje poguma, je zavest, da sem Marijin otrok. Otrok Nje, ki je kači glavo strla; Nje, ki ni bila nikdar nezvesta; Nje, ki naju ljubi...

Ti na to ne misliš, jaz pa mislim.

To je razlika med nama.

E. C.

To je dan, ki ga je naredil Gospod . . .

Oj, veliki četrtek! Žalostni dan razkritih oltarjev, zagnjenih križev in smrtne žalosti, bridkost poslovilne večerje našega Gospoda Jezusa Kristusa, ki je na večer, preden je trpel za naše in vseh zveličanje, to je danes, vzel kruh v svoje svete in častitljive roke, doignil oči proti nebu k Tebi, Bogu, svojemu vsemogočnemu Očetu, se Ti zahvalil, ga blagoslovil, razlomil, dal svojim učencem in rekel: »Vzemite in jejte od tega vsi, zakaj to je moje telo ...«

Oj, veliki petek, dan velike Smrti, ko se je dopolnilo naše odrešenje! Dan Kristusove poslednje molitve: »Oče, odpusti jim ...!« Dan krvi in prebodene strani... Zoonovi molče, tabernakelj je široko odprt. Jagnje božje je darovano.

Glejte, les križa, na katerem je viselo zveličanje sveta!

Pridite, molimo!

Oj, velika sobota in molitev pred grobom! Križ na oltarnih stopnicah in prižgana sveča, ki naznanja veliko nedeljo, blagoslov ognja in blagoslov jedi, dišeča po novi pesmi zoonov in gloriји med zastrtimi okni, po kadilu in kresnih gobah...!

Oj, velika nedelja!

Sestra Gospodovega poveličanja in pomladne moči!

Po soboti pa, ko se je svital prvi dan tedna, je šla Marija Magdalena in druga Marija pogledat grob, aleluja.

Aleluja!

Trikratni spev, vsakikrat z višjim glasom zapet. Kristus se je doignil iz grobnih temin.

To je dan, ki ga je naredil Gospod, radujmo se in veselimo se ga!

V jutranjo meglo plane glas zvonov in pesem radosti. Nad mlado polje se dvignejo bandera in od mrtvih vstali Bog hodi v zlati monštranci med sadoonjaki.

S šumom se razpira popje in drevje pričinja cveteti. V potoku narašča voda in od gora vleče mrzel veter, ki razganja meglo.

Hiše so obsijane z lučjo in roženkravt in rožmarin slutita pomlad.

Aleluja, aleluja!

Krepke roke držijo banderske drogove. Fantje gledajo v zrak, ker se bandero zadeva ob veje drevos. Počasi stopajo in obračajo bandero proti vetru, da lepše plapola, posnemaje v svojem frfotanju glas ptičjih peruti.

Ministrante, ki nosijo sveče, bolijo roke, zvončki izmenoma pozvnanjajo in baldahin diši po kadilu.

Gospod župnik ima zlat plašč in sivo glavo. Na stojalu monštrance se igra sonce in pevci pojejo: »Premagal je pekel in smrt...«

Tako stopa procesija

Žene s škapulirji in velikimi svetinjami na modrih trakovih molijo v vresečem zboru rožni venec. Može odgovarjajo počasi, kot je počasna in težka njih hoja in misel, ki se sprehaja od Boga do polja in živine.

Dekleta imajo nova krila in dišeče robce in fantje stopajo kot vojaki v paradi z živim korakom in izzivalnim pogledom. Otroci venomer klepetajo — menijo se o pirhih in poticah.

Zvoni Gospodovemu vstajenju na čast.

Doma čaka žegen.

Miza je pregnjena, gnjat diši, potica in pirhi leže ob hrenu in klobasah in na vsem počiva božji blagoslov.

Tako Bog posvečuje darove zemlje.

Otroci so lačni in se gnetejo k mizi. In oče se prekriža in

M. Gaspari

vsa družina z njim in moli svečano kot nikoli sicer: na čast ostalemu Zoeličarju in za mlado setev...

Na vasi sekajo pirhe in pomaranče in v cerkvi se pričinja velika maša. In diakon zapoje z visokim glasom:

»Bratje! Postrgajte stari kvas, da boste novo testo, ker ste opresni; zakaj naše velikonočno Jagnje, Kristus, je darovano...!«

Nad tabernakljem stoji Kristus s praporcem in škrlatnim plaščem.

Pod cerkvenim ostrešjem si znašajo ptiči gnezda.

»Ker zima je prešla, prenehal je dež in se umaknil. Cvetlice so se prikazale v naši deželi, čas za obrezovanje je prišel, glas grlice se je začul v naši deželi.«

To je dan, ki ga je naredil Gospod, radujmo se in veselimo se ga!

Aleluja, aleluja!

Naše velikonočno Jagnje, Kristus, je darovano.

Ti, ki bi rada . . .

In, kdor ne more?

Podobno ubogi vdovi iz temp-lja bi rada darovala en talent, pa nimaš več kot zadnji novec. Z žalostjo v srcu premišljuješ, kako so srečne one, katerim se morejo uresničiti njihove sanje o požrtvo-valnosti, ker imajo tudi polno moš-njo, ne samo dušo, in vsak večer prinesejo Bogu, kar so danes sto-rile za Njega. Gledaš jih in praviš: »Srečo imajo!« Res je, imajo srečo — in nesrečo, ker večina ne zna uporabiti svoje sreče; mnogo bi mogle, a hočejo tako malo . . .

Vsakokrat, ko čitaš zgodbo o junaški plemenitosti; vsakokrat, ko slišiš poziv k apostolatu; vsakokrat, ko se organizira kongres, študijski krožek, duhovne vaje, romanje, skupna pobožnost, delo, ti zatrepeče srce. Tvoja misel dela. Na glas bi zaklicala: »Tukaj sem!« Kako bi

bil ta klic iskren! Nato nemo nekaj zaječi v Tebi: »Ne morem!«

V resnici! Ne moreš. Na svojo nemoč se ne sklicuješ kot na lahkotno opravičilo svoje lenobe. Ne izmišljuješ si tega. Je stvarna, poštena, zato te razžalosti. Koliko je drugih, ki hočejo biti bogate in ne morejo; potovale bi rade — ne morejo; v kaki stvari biti izvoljene kraljice in še kraljica med kraljicami — in ne morejo. Ti pa, ki nisi željna časti, bi rada molila, delovala, dajala, žrtvovala se za Boga — in ne moreš.

Skušnjava te vodi v malodušnost. Zbegan a si. Vprašaš se, če je to naravno, da nekatere, ki morejo, nočejo, in zakaj ti, ki bi rada, ne moreš. Marsikatera, ki ima krasen glas, odkloni, da bi pela pri cerkvenem zboru, ti, ki bi pela iz vsega srca v slavospevih Gospodu, nimaš lepega glasu. Marsikatera, ki ni nadarjena, ima sredstva za študij in povsod ugled; ti, ki si talentirana, moraš iti v pisarno. Marsikatera, ki je bogata, je skopa, in ti, velikodušna, si uboga! . . . Marsikatera ne ve od dolgega časa, kaj bi počela, a ti, ki bi rada delala, ne utegneš! Marsikatera, ki ni za nobeno rabo, ima vsega v izobilju, in ti, ki si zmožna vsega, nimaš ničesar itd. Kajti vsak trenutek v življenju ti stavi primero, dvigne Te do zbezanosti, skoraj do očitka: »Zakaj ima možnosti, kdor noče, zakaj ne more, kdor bi hotel.«

Poslušaj, sestra!

One, ki morejo, a nočejo, prepusti samim sebi. Pomiluj jih. Dajale bodo odgovor Bogu. Njihova sredstva so sorazmerna njihovim odgovornostim. In gotovo njihov položaj ni zavidljiv.

Sedaj misli nase. Misli na svoje brezmejno hrepenenje in na svojo nemoč. Skušaj mirno razmišljati, počasi, s preudarkom.

Več velja tvoj moralni položaj kot vsi drugi. Če bi se ti nudila izbira, niti sekunde se ne obotavljaš. Daj prednost želji brez moči, rajši kot sposobnosti v brezdelju. Drugi bi te morali zavidati, a žalibog ne mislijo na to. Ti jih ne zavidaš. Bog pozna tvoje sanje in tvojo žalost, kakor pozna tudi njihova sredstva in njihovo odklonitev. Motiš se, če meniš, da pred Bogom začetna možnost delovanja velja več kakor želja brez moči. Nasprotno je resnica. Srečna si ti — in mnoge druge podobne tebi, ker so naše sanje bolj obširne kot naša sredstva. Jasno je Jezus to povedal o ponižni vdovi. V teži denarja ni dala skoraj ničesar, a v teži ljubezni je dala več kakor vsi. Veličastno priznanje uboštvu! Tolažilno načelo zate.

Moderne izjave o Kristusu

»Verujem v Jezusa Kristusa in v to, da je v njem vse, kar moremo mi smrtniki dojeti o nedostopni skrivnosti božji, našlo svojo obliko.« — »Da Bog je in kaj je, to vem po Kristusu. Le po njegovem življenju in smrti je mogoče biti odrešen.« — »Ne priznavam nobene kulture za enakovredno in enakopravno, ki ne pozna Kristusa.« — »Jezus Kristus iz Nazareta stoji nad vsemi časi. Ničesar na njem ni zastarelo in v vsakem času je sodoben. Prav zato njegovo bistvo kaže preko vsega svetovnega in človeškega.« — »Evangelij je visoko vzvišen nad vsemi knjigami, ker vzbuja in neguje duhovno življenje in krepi tiste, ki so ubogi na duhu prav tako, kakor tiste, ki po plemenu in kulturi stojijo nad drugimi. Dva tisoč let je dokazalo, da nobena knjiga ni imela takega vpliva v blagor vsega človeštva kakor ta.« — »Kdor proučuje prva leta krščanstva, bo videl pred seboj največji čudež, ki se je zgodil v svetovni zgodovini.« — »Zmaga krščanstva je čudež, saj gre za zmago golih duhovnih moči nad vsemi nagoni, strastmi in potrebami, ki gonijo človekovo naravo.« — »Kristus nas je učil najvišje dobro bitje, očeta v nebesih, o katerem najbolj globoka kultura ni imela pojma; Jezus Kristus je prinesel zopet poročilo o tem Bogu, in sicer v tako visoki obliki, da višja sploh ni mogoča.«

(Iz H. St. Chamberlainove knjige »Temelji XX. stoletja.)

P. J. Š.

Pisma o trpljenju

Veliko je trpljenja danes po svetu. Morda še nikoli ni bila kupa trpljenja in težkih preizkušenj tako napolnjena, kakor je v sedanjih časih. Res je, kar pravi prezgodaj umrli škof dr. Tihomir Toth, da bi iz naše zemlje pritekale »same solze, sama bridkost, sami vzdih, sama kri«, če bi jo kakor limono mogli ožeti. Trpi otrok, ki je prezgodaj izgubil mamico, trpi doraščajoča mladenka, ko trepeta pred svojo bodočnostjo. Težko je trpljenje uradnice in uradnika, ki morata dan za dnem prenašati zadirčne, krivične besede svojih predstojnikov. Kdor je kdaj pogledal v dušo delavcu, delavki, ve, koliko je že moral trpeti, ker so mu bile osnovne pravice v prah po-

teptane. In koliko je trpljenja po bolniških posteljah?

Ob tolikih krivicah, ob trpljenju današnjih dni so nekateri zasanjali v lepšo bodočnost, ki ne bo poznala trpljenja. Zato so se otrsli vsake misli na Boga. Kaj so dosegli? Ali res ni več trpljenja v njihovih dušah? Ali je

res njihovo življenje neprestani smeh in radost? Kolikokrat se skriva za veselim smehom grozna žalost in veliko trpljenje. Ker so zavrgli Boga in se hoteli otresti vsakega trpljenja, je ravno trpljenje narastlo v sodobnem svetu. Saj je najhujša kazen za življenje brez Boga trpljenje brez tolažbe.

Pomnimo dobro: trpljenja ne bomo odpravili. Finžgar je zapisal: »Spoznajmo pod Kristusovim križem, da imamo tudi mi vsak svojega. Bog nam križev ne bo odvzel, bo jih pa polajšal in moči nam bo dal, da se ne zgrudimo pod težo.« Spoznati moramo, da samo v krščanstvu najdemo smisel trpljenju. Ob pogledu na težke sodobne razmere je dr. Vilko Fajdiga napisal knjigo *Pisma o trpljenju*. Vsebuje šest pisem, ki hočejo sodobnemu človeku pokazati, da je ravno krščanstvo najmočnejše, ko človeka tolaži v trpljenju in preizkušnjah. V krščanski veri je uganka trpljenja rešena z Jezusovimi besedami: »Pridite k meni vsi, ki se trudite in ste obteženi in jaz vas bom poživil« (Mt 11, 28).

Vzemi tudi ti, ki imaš že sedaj včasih težke ure, v roke »Pisma o trpljenju« in jih prebiraj ter premišluj, da se potolažiš in umiriš.

Rožamarija

Tvoja duša — tvoj svet

Kot blaga kraljica hodi pomlad po zemlji in kamor stopi, zemlja vzdrti in se praznično odene. S sončnim smehljajem osrečuje svet. V rokah nosi srebrno liro in mehkim strunam izvablja pesem, ki boža, ljubkuje in oživlja srca kakor jutranja rosa cvetne čaše.

V začetku je Bog ustvaril zemljo — raj. Vanj je postavil človeka, ki ga je ustvaril po svoji podobi, po podobi božji.

In videl je Bog, da je bilo dobro.

Ustvaril je dušo — tvoj mali čudoviti svet. Svet, o katerem edinem moreš reči, da je tvoj, čisto tvoj. S poljubom ljubezni ga je priklical v življenje. V tvoji duši je tedaj zacvetela pomlad.

Srečala sem otroka. Beden je bil in ubog. Lačen kruha in ljubezni. Neugnan je bil v svoji mladosti. Življenje je kipelo v njem — pomlad je

Soncu in Bogu naproti

kraljevala v njegovi duši. V sebi je nosil svet — košček izgubljenega raja — in bogat je bil v svoji bedi kot pomladno upanje.

Zrla sem v oko sončnega otroka. S pesmijo na ustnih in smehljamem na obrazu je šel mimo. V njem se je zrcalil svet v pomladni krasoti, kot da je pravkar izšel iz božjih stvariteljskih rok.

Še vedno srečavam ljudi. Vsak po svoje mojstruje življenje, vsak po svoje oblikuje svet v sebi. Tudi tvoja duša je svet — svet, ki ni drugemu enak, drevo, sredi božjega vrta, na katerem je celo vsak list drugače oblikovan. Božji Umetnik pa edini pozna skrivnost svojega dela. Stvarnik prve davne pomladi — Stvarnik vseh teh čudovitih svetov tudi tebi naroča:

»Pusti peti mojga slavca,
kakor sem mu grlo ustvaril.«

Nad vsem stvarstvom pa se obetajoče pno zarje — polne nad in dela.

V sebi nosiš svet — življenje. V življenju ti je dano poslanstvo. In to je tvoje poslanstvo, da zarežeš plug v mladi svet svoje duše — vsak dan vsaj eno brazdo. Zrahljaj posvečeno zemljico in vrzi vsak dan vanjo vsaj eno svetlo zrno, da bo pomlad v tebi vzbrstela.

In zemlja bo pognala zelišče, ki zeleni in dela seme po svojem plemenu in drevje, ki dela sad in katero ima sleherno seme po svoji vrsti.

In Bog bo vesel svojega dela.

Marija Pučko

Magdalena

*Dolgo sem v daljna vesolja iskala,
iskala v nastavah laži sem in zmede,
iskala resnice v skrivnostih okolja,
o, dolgo čakala sem Tvoje besede.*

*Ah, morda zato, ker sem z dušo iskala,
morda mi ljubeča je mati sprosila,
da sem v iskanju kot Savel obstala:
in jasnost nekdanjo in luč zadobila.*

*Il križu — svetilniku sem se vrnila,
le z novim spoznanjem lahnó obtežena, —
nisem sicer še se v svetu zgubila, —
vendar Marija sem zdaj — Magdalena.*

Misli

Ljubi tiste, ki ti svetujejo, ne tistih, ki te hvalijo.

Z lenim človekom je kakor z vodo, ki stoji: pokvari se.

Nič velikega in lepega na zemlji ne gre brez žrtve.

Lepa mladost je tista, ki je velikodušna, častna, navdušena za vse veliko in prezirajoča nizki greh.

V mislih se pripravljaj na smrt, v delu pa misli na večnost.

Hočeš biti za trenutek zadovoljen? Maščuj se. Hočeš biti za dolgo zadovoljen? Oduščaj.

Prava prijatelja se čutita eno, ostaneta pa dvoje.

Neumnost se sili v ospredje, da bi jo videli; prava modrost ostaja zadaj, da vidi. Bil sem človek, to se pravi b o r e c.

Pozdrav z doma

Sredi polja, sredi nepokošenega, mi srcé zastaja: iz groba, poraslega s travo in s cvetkami, v dolini med hribi in cestami, belimi križi, prinaša veter tvoj pozdrav.

Tvoj pozdrav iz kraja, kamor si legla med žito, ki ga nenabrušeni srpi niso hoteli rezati, med kmete, sama kmet, ko še nisi doživela petdesete pomladi in še ni tvojega kmečkolepega obličja obsijalo veličastje starosti. Zdaj, v času vlažnega juga, bi ti bilo pač že šestdeset težkih, težkih let.

V osamelosti brez tebe, mati, me je zadevala bridkost in nisem si mogel kaj, da ne bi teh zadnjih let prejemal od Njega na tvojem tihem domku. Glej, tudi takrat je bila pomlad, ko sem se zagledal v večno luč; mirno je gorela in osvetljevala vse moje prave in zgrešene cilje ter so bile vse moje misli — misli nate.

Da bi ti videla, kako sije v maju sonce nad teboj in kako jadrjo oblaki nad njivami! Vedno si se veselila majskih razodetij. Nikdar nisi bila učenjaško globoka, a vendar te ne bi nikdar nihče doumel. Zakaj materino srce je dokončana simfonija; njeni večni akordi naj bi zveneli preprostim ljudem, mislecem in vojskovodjem na pot, toda ni umetnika, ki bi jo pravilno preigral.

Prvič sem prišel k tebi sam. Sedel sem kraj groba in si nisem ničesar želel. Križ, iz surovega granita izsekan, se je bil nagnil zaradi trdote kamna in premehkih tal, ti pa se nisi več menila za njegovo težo in za mene.

Drugi obisk je bil še bolj čuden od prvega. Vse mi je postalo tuje. Prečute noči so mi dražile duhá z bežnimi vtisi rojstva, vékanja, prvih kretenj in smehljajev na mamičinega zamišljenega, odsanjanega vzdih, angleškega koraka in ljubezni — čarodejke čar. Ah, vsaka ljubezen je potepuška razen materine; ta je po sijaju in toploti vzvišena nad vsakdanjosti, ker je čisti plamen.

In potem sem prišel še enkrat gledat na tvojo gomilo, kako se odpirajo in barvijo rože. Ajdov cvet sem utrgal in sem se povračal v nepovratnost tvojih pogledov. — Nisem bil sam. Z menoj je obstala žena, ki je bila vzravnana stopala poleg mene in ki je imela obraz, lepši, kakor sem videl naslikanega na veliki oltarni podobi v cerkvi Marijinega Oznanjenja.

Če bi naju bil kdo srečal na vrtniti z mrtvaških poljan in če bi bilo polnoči, bi si mislil, da me spremlja prikazen. Je bila pa le moja dobra, skrbna — mati.

Odgovori na mnoga vprašanja

Prerokbe Nostradamusa

Nostradamus je bil rojen leta 1503 blizu Arles v južni Franciji; izhajal je iz krščene judovske družine, študiral je medicino v Montpellieru in užival kot zdravnik velik sloves, ker je iznašel neko sredstvo proti kugi. Živel je v mestecu Salon v Provence in se pečal z astrologijo. Pri luninem svitu je presedal cele noči v svoji sobici, okrog sebe je zarisal magičen krog, sežigal je dišave in sedeč na bakrenem trinogu je opazoval zvezde in mešal s čarovno šibico vodo. Pred seboj je imel mrtvaško lobanjo in gledal v magično ogledalo. Tudi zublje plamena je opazoval in zdelo se mu je, da čuje božanske glasove. On sam pripisuje svoje prerokbe božjemu navdihnjenju, čas in kraj bodočih dogodkov, ki mu jih je baje Bog razodel, pa je spoznal iz konstelacije zvezd. Francoska kraljica Katarina Medici ga je pozvala na francoski dvor v Pariz in tam je živel do svoje smrti (leta 1566) kot dvorni astrolog.

V 15. in 16. stoletju so imeli vladajoči knezi in kralji astrologe kot svetovalce na svojih dvorih, tako na primer niso sprejemali tujih poslanikov, ne da bi se prej posvetovali z astrologi. Rodbina Medici se je še posebej pečala z astrologijo in tako se ni čuditi, da je prišel Nostradamus na dvor francoske kraljice Katarine Medici.

Nostradamus je napisal od leta 1555 do 1560 969 kitic v pesniških četverkah in sicer v francoskem jeziku 16. stoletja. Cela zbirka se imenuje: »Centuries«, ker je bila razdeljena v deset knjig po 100 kitic.

Kaj je bil Nostradamus? Astrolog ali prerok? Astrologija je laživeda, ki pripisuje potek človeške zgodovine vplivom nebesnih ozvezdij in skuša iz opazovanja zvezd napovedovati bodočnost. Ta veda je bila udomačena pri Egipčanih in Babiloncih, oziroma Kaldejcih. Astrologi so se sploh imenovali Kaldejci, in vsi stari

narodi, tudi Grki in Rimljani so verovali v njihova prorokovanja. Tako so zvezdo-gledi 500 let vplivali na potek rimske zgodovine.

Katoliška Cerkev je odločno nastopila proti astrologiji in že cesar Konstantin je l. 321 prepovedal astrologijo. Toda judje so pod vplivom svojih mističnih knjig Talmuda in Kabale tajno širili astrologijo in si služili denar. Prav tako tudi Arabci. Dejansko je astrologija v srednjem veku prišla spet do neke veljave in se je, kakor smo omenili, končno celo udomačila na dvorih glavarjev.

Nostradamus sam piše svojemu sinu, da je imel tajne astrološke knjige iz Egipta, ki so bile dolgo časa hranjene v Salamonovem templju v Jeruzalemu. Po razdejanju Jeruzalema je bajje judovska družina iz roda Isahar prinesla te knjige v južno Francijo.

Nostradamus pa pravi, da je te egiptovske knjige sežgal, da bi ne zavedle njegovega sina v skušnjave. Kaj je vsebina Nostradamusovih prerokb?

Nostradamus hoče napovedati bodoče dogodke do l. 5797. On sam pravi, da je pisal v ugankah in šifrah, da ne bi vladarji iz strahu pred njegovimi prerokbami knjige uničili.

Ker je knjiga pisana v stari francoščini in uporablja mnogo simboličnih izrazov, je tembolj temna in neumljiva. Izšli so razni prevodi v sedanji francoščini, pa tudi v drugih jezikih. Še več pa je izšlo diletantskih in nezanesljivih delnih prevodov in razlag, ki skušajo z bujno domišljijo to nadomestiti, česar Nostradamus sam ne pove. Tako n. pr. hrvatska knjiga Mihajlo Nostradamus: Proročanstva, trdi, da je Nostradamus napovedal, da bo svetovna vojna 1914 do 1918 izbruhnila blizu Srbije, da bodo Nemci vdrlj v Francijo, da bo bolgarski kralj Ferdinand zaradi Macedonije napovedal vojno, da bo izbruhnila v Rusiji svetovna revolucija, da bo v Nemčiji in Italiji nov režim, da bo prišla v Franciji ljudska fronta do veljave, da bo v Španiji krvava revolucija, da bo nastalo društvo narodov, a se bo spet razšlo, da bosta Češka in Poljska razdejani, da se bo v moderni vojni uveljavilo zrakoplovstvo, da se bo vodila kemična vojna s plini, da se bo zgradila Maginotova črta, da bo komunizem propadel, da bo potegnjena v vojno tudi Švica, da bo Pariz poginil v ognju in krvi, da bo angleška mornarica uničena in Anglija izstradana. Jugoslavija bo imela glavno vlogo šele l. 1975. V Franciji bo nastopil l. 1944 velik monarh, ki bo nekako svetovni vladar, sedanja vojna pa ne bo prej končana, dokler ne bo ena stranka popolnoma kapitulirala. Za bodočnost se pa napoveduje vdor Arabcev v Evropo, nastopili bodo trije protipapeži in okrog l. 2000 bodo prihrumeli Mongoli iz Azije nad Evropo.

Vse te napovedi niso prave prerokbe in so brez realne vrednosti, ker so pisane tako zagonetno, da jih lahko vsak razlaga po svoje. Nemška propaganda se jih poslužuje v svoje svrhe, francoska pa prav tako v svoje. To niso nikake prerokbe, ki bi res tako določno in detajlno napovedale dogodke daljne bodočnosti, da bi po izpolnitvi vsak moral reči: to je res prerokba.

Knjige se širijo, ker ljudska lahkovernost kupuje tako šaro in se tisk takih knjig zelo dobro izplača.

Ali je kaka napoved res prerokba ali ni, o tem sodi končno Cerkev, poleg tega je osebnost preroka važen kriterij. Svetost, moralna neoporečnost, sta taka kriterija. Dvorni astrologi, ki so našli pri tem poslu dobro službo in nalašč vzbujali pozornost s svojimi pratikami, niso primerne osebe, po katerih bi Bog prikazal bodočnost. Svarimo zato vse dijaštvo pred takimi knjigami. X.

P. S.:

Iz Žingarice na Triglav

II.

Zagotovili smo si prenočišča. Po kratkem oddihu smo šli iz koč, da bi imeli še kaj večernega razgleda. Večer je bil hladen, skoro mrzel. Sončni zahod je bil lep; razgled veličasten. Vrhovi Julijskih so žareli v poslednji večerni zarji. Karavanke in Kamiške planine so tonile v mraku. Po dolinah so se prižigale luči. Vse na okrog je vladala tišina, kakor jo poznajo samo gore. Kar pozabili smo na mraz. V večernem miru in pokoju je ležala pod nami lepa slovenska zemlja. Daleč v daljavi in večernem mraku je oko iskalo pobočje Stola in Žingarico pod njim...

Vrhovi gora so se vedno bolj odevali v temo, luči v dolini so svetleje migotale, mraz pa je bil tudi vedno bolj oster. Tekli smo v koč, da se pogrejemo.

Zmenili smo se, da pojdemo navsezgodaj zjutraj na vrh, si voščili lahko noč in odšli spat.

Okrog treh zjutraj sem gledal na uro in na vreme. Veter je tulil okrog voglov in se zaletaval v steno pod Malim Triglavom. Po oknu so udarjale deževne kaplje.

Težko se vživiš v izpremembo po tako lepem večeru. Zaspal sem z upanjem, da bo pozno jutro bolj gostoljubno. Okrog šeste ure sem spet gledal skozi okno. Nov sneg je pobelil vse. Snežilo je pa kot o božiču.

Bolj slabe volje sem se priplazil v obednico. Počasi sem sklical dekleta. Spogledovali smo se in se poskušali privaditi novemu položaju. Sklenili smo, da počakamo. V kapelici smo prav pobožno molili pri sv. maši. Zunaj pa je tulil vihar in nosil sneg. Do 50 cm ga je padlo.

Proti poldnevu je sneg ponehal. Dobili smo nove turiste. Da bi pokazali, kako malo so utrujeni, so zaigrali takoj na harmoniko in se zavrteli.

Dolinskega in gostilniškega hrupa sicer nismo odobraval, pa ga tudi dolgo prenašati ni bilo treba. Kmalu po četrti uri smo poskusili priti na vrh. Pot ni bila prijetna. Klini in vrvi so bile zasnežene. Na mokrem snegu je neprijetno drselo. Vendar smo lepo prišli na vrh. Gosta, bela megla nas je obdajala. Mraz je bil zopr.

Do pol sedmih smo čakali na vrhu in zmrzovali v upanju, da morda vendarle potegne veter in meglo vsaj za nekaj časa odpodi. Nič nismo pričakali. Pot nazaj je bila še bolj opasna. Paziti je bilo treba na vse. Utrudili smo se duševno in telesno.

V koči smo se grel in sušili. Delali smo načrte za drugi dan. Razdelili smo se v dve stranki. Večina je bila za Sedmera jezera, Marinka in Nada pa sta hoteli po najkrajši poti v Bohinj. Sporazumeli smo se, da gremo vsak na svoje in da se snidemo na kolodvoru v Bohinjski Bistrici.

Jutro je bilo dvomljivo. Rdeča zarja je napovedovala skorajšen dež. Po dolinah so se vlačile megle. V Bohinju je deževalo. Pa smo vseeno odšli proti Aleksandrovcem domu. Pot nam je hitro minevala. Sami nismo vedeli, kdaj smo prišli čez Hribarice.

Idilično pot mimo jezer nam je nekoliko zmotila ploha, ki nas je prala do kože pri Sedmerih jezerih. Pa to nam ni vzelo dobre volje. V koči smo se posušili in pri dobrih bohinjskih žgancih smo pozabili na dež.

Pri Črnem jezeru smo spet počivali. Kar s težkim srcem smo se spuščali v dolino. Vsem se je zdelo, da le prehitro zapuščamo tihi gorski svet, v katerem smo se tako dobro počutili.

Ure so prehitro tekle in čas do večernega vlaka se je vedno bolj krčil. Ogledali smo si slap Savice, dasi noge pri hoji navzgor kar niso hotele biti več pokorne. Nekaj z zvijačo, nekaj s silo smo vlekli s seboj malo Štefice, ki se je začela sama sebi smiliti. Ko sem ji odvzel nahrbtnik, je dobila več volje do korakanja. Toda pot od Bohinja do kolodvora je neznansko dolga za človeka, ki čuti vso dolino Sedmerih jezer v nogah. Priganjala nas je misel na vlak.

Na kolodvoru pa nas je doletela edina smola vse poti. Vlak nam je tik pred nosom odpihal.

Dekletom ta nesreča ni delala preglavic. Še vesele so bile nepričakovane pustolovščine. Jaz sam sem bil pa popolnoma brez načrta. Iz zadrege me je rešila Štefica, ki je kar na cesti ustavila taksi.

Hitro smo bili zgovorjeni. Zbasali smo se v avto, se dobro odeli in zavili in v večernem hladu odbrzeli proti Bledu. Večer je bil jasen. Na obzorju je vzhajala luna. Klanci, ovinki in vasi so ostajali za nami. Bled je žarel v

mnogih lučih. Prepeli smo vse pesmi, kar smo jih znali in kar prehitro smo morali v Zirovnici izstopiti. Ravno noč je legla na zemljo, ko smo začeli stopati po stopnicah. Daleč v ozadju smo videli obrise Triglava. Zadovoljni, brez nezgode in polni lepih spominov smo korakali proti Žingariči.

V koči smo bili deležni prizrčnega sprejema. Še nekaj dni in naši dnevi so se dopolnili.

Solze, ki so se prikradle v oči ob slovesu, so pričale, da je bilo to pot v Žingariči res lepo...

Ko so v Helsinkih na Finskem padale ruske bombe na mesto, so hitele redovnice, da spravijo otroke v podzemna zaklonišča. Na poti v klet se je obrnil droban otročiček k sestri in dejal: Zakaj rajši Boga ne prosimo, da bi nas vzel v svojo zlato hišo, v nebo, da bi ne bilo vedno treba v temno klet!?

Ponavljajmo za izpit

Kaj je Marijina kongregacija (MK)?

Versko, od Cerkve potrjeno društvo, za vzgojo vernih katoličanov.

Kaj pomeni beseda »kongregacija«?

»Kongregacija« je latinska beseda in pomeni društvo.

Zakaj se imenuje Marijina kongregacija?

Pridevek »Marijina« izraža, da je kongregacija Mariji posvečena in pod Marijinim varstvom. Marija je prva zavetnica kongregacije.

Zakaj je Marijina kongregacija versko društvo?

MK je versko društvo, ker je njen končni namen izključno verski, sredstva v prvi vrsti verska in je od cerkvene oblasti ustanovljena, potrjena in nadzorovana.

Zakaj imajo MK drugega zavetnika?

Za vzor in priprošnjo.

Kaj je namen Marijine kongregacije?

1. V svojih članih gojiti gorečo pobožnost in otroško ljubezen do blažene Device Marije; 2. s pomočjo te pobožnosti in varstva tako dobre Matere svojim članom pripomoči, da postanejo dobri in sveti katoličani; 3. svoje člane navajati, da rešujejo in posvečujejo druge ter branijo Cerkev Jezusa Kristusa pred napadi brezbožnih ljudi.

Katero geslo kratko izraža namen MK?

»Po Mariji k Jezusu!«

Kdo je dober in svet katoličan?

Tisti, ki izpolnjuje božje in cerkvene zapovedi, — se varuje smrtnega in malega greha, — živi trajno v posvečujoči milosti božji, — rad moli, — se pogostokrat udeležuje sv. maše in prejema sv. obhajilo, — ljubi in posluša sveto Cerkev, — izpolnjuje svoje dolžnosti doma, v šoli in v MK.

Kako kongreganistke rešujejo druge in branijo Cerkev?

Z lepim zgledom doma, v šoli, v MK in javnosti, — z neustrašenim izpovedovanjem katoliške vere v besedi in dejanju, — z molitvijo za starše, sokongreganistkinje, prijatelje, grešnike, razkolnike, pogane, misijonarje.

Kaj dobrega so Marijine kongregacije že storile?

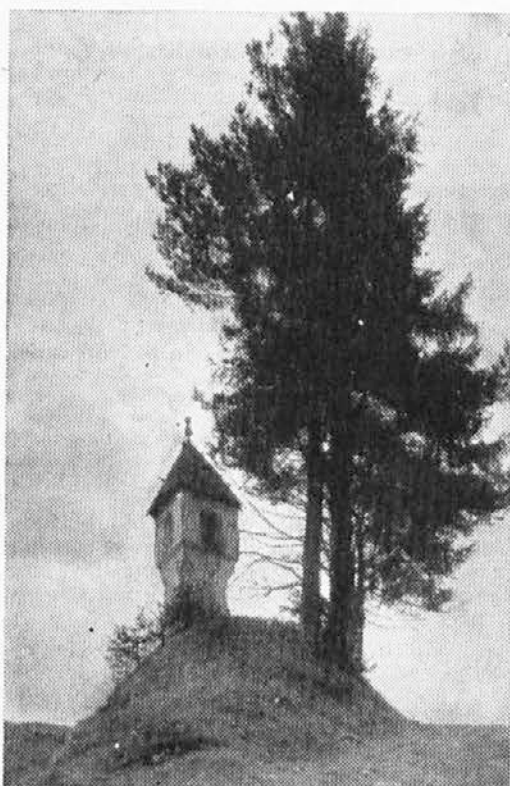
Obvarovale so mladino v veri in nedolžnosti, vzgojile mnogo odličnih katoliških moških in fantov, žena in deklet, svetnikov in mučencev in izvršile veličastna dela krščanske dobrotelčnosti.

Kateri odlični ljudje so bili člani MK?

Znani so zlasti: sv. Frančišek Saleški, sv. Peter Klaver, sv. Peter Kanizij, sv. Stanislav Kostka, sv. Janez Berhmans, sv. Vincencij Pavelski, sv. Terezija Deteta Jezusa, bl. Andrej Bobola, bl. Štefan Pongrac, mučenec, ki je kot mlad jezuit poučeval na ljubljanski gimnaziji. Iz novejšega časa mehikanski mučenci (P. Pro); mnogo papežev, Pij IX., Leo XIII., Pij X., Pij XI., Pij XII.; — cesarji in kralji, Kazimir I., Sigismund III., Janez Sobieski; maršal Foch, zmagovalec v svetovni vojni; Volta; Mozart; Rubens itd.

Takoj plačajte naročnino! Zelo prosimo!

Pojdite na samotni kraj

preko Jordana odhaja med skalami prav v srce arabske puščave in tam obstane. Kaj mislite, koliko časa? Nekaj dni ali nekaj tednov? Svet čaka, da bi že vendar nastopil svojo misijonsko pot. Pavel ostane v puščavi dolga tri leta.

Dvanajsteri so na večer Vnebohoda slišali Gospodovo zapoved, naj mu bodo priče njegovega evangelija po vsem svetu. Ravnokar jim je naročil: »Pojdite in učite vse narode in krščujte jih do skrajnih zemskih meja.« Gotovo bodo takoj po Gospodovem odhodu k Očetu odšli na vse štiri strani sveta? Le poglejte! V dvorano zadnje večerje se zapro in skozi devet dni v tihoti molijo. »Vztrajali so v molitvi z Marijo, Jezusovo materjo.« Šele na koncu teh dni je prišel sveti Duh nad nje in potem so odšli, da zanetijo božji ogenj po vsem svetu. Res smo čudni, če mislimo, da smemo drugače gledati na apostolat, kakor je gledal Jezus, Mozez ali sv. Pavel.

Potem pa se še sprašujemo, zakaj nima naše apostolsko delo nič uspeha in nič vpliva na čas in razmere, v katerih živimo. Kdo je kriv?

Neobhodno potrebni pogoj vsake uspešne apostolske delavnosti je, da se prej zberemo v molitvi. Svet ne potrebuje pred vsem delavnih ljudi, ampak ljudi, ki so pripravljene žrtvovati svojo naglico, da v tihoti oplodijo svojo dejavnost. Ljudje mnogo delajo, ne znajo pa se najprej zbrati v Bogu.

Neki šaljivec je dejal: »Kadar človek nima nič boljšega dela, se vda premišljevanju.« To je žalostno. Pa za navadnega človeka naj še bo. Toda apostol, o katerem bi se moglo reči kaj podobnega, ni apostol. Ravno premišljevanje, združeno s tihoto in molitvijo, bi moralo biti na začetku vsega drugega.

Rene Schwob, ki je spisal znamenito knjigo »Jaz, Jude«, je nekje zapisal: »Naš čas je izgubil smisel in blagoslov samote.« — Drugi francoski mislec je že davno dejal, da vse zlo prihaja od tod, ker ne znamo biti več sami. »Od tod igre, raztresenost, pijančevanje, ženskarjenje, obrekovanje, nevoščljivost. Pozabljamose nase in na Boga.« Pristavimo, da je prav v tem največja škoda za apostolat.

Mozez bi rad imel vpliv na svoje ljudstvo. Govori jim, pa ga nočejo poslušati. Tedaj Mozez zapusti množice v dolini in se za nekaj trenutkov oddalji od svojega naroda. Ne zapušča ga, marveč gre, da bi mu mogel biti še bolj koristen. Glejte ga, kako se dviga na skalnati Sinaj, kako si sezuje obušarje, kako išče zvez z Bogom na skrivnostno tihih višinah. Zamisli se, poslušaj, moli. Ko stopa z gore, ni več Mozez; pač, še je, toda ne isti Mozez. V svojih rokah nosi pravo izročilo, ki ga mora povedati ljudstvu. Ni si ga izmislil, Gospodove besede so to. Glava je ožarjena od luči, ki bo dala moč njegovim besedam in dokazala, da se je pogovarjal sam z Bogom. »Videl je Nevidnega«, pravi sv. pismo. In ko ga Izraelci sprejmejo, prav nič ne dvomijo, da je Bog govoril z njihovim poglavarjem. Mozez zmaga. Razbije zlato tele, a sedaj mu vse odpusté, poslušajo ga in nič več se mu ne upirajo. Zopet bodo šli za njim v obljubljeni deželo, pa četudi skozi puščavo, četudi lačni in žejni, preko kač, preko vsega.

In apostol Pavel? Po spreobrnjenju gori od navdušenja; rad bi hitro dal Jezusa drugim. Gotovo bo takoj nastopil apostolsko pot in hodil od mesta do mesta ter pridigal, krščeval in spreobračal? Ne. Glejte:

O odpadniku Renanu je dejal некоč s posmehom francoski ministrski predsednik: »Vidi se mu, da ne moli.« Zares, čemu vse delo, besede, pisanje, prizadevanje, če pa sejemo samo zrnje, ki nima vsebine?!

Indijski mislec Dhon Gopal Mukerji pripoveduje v knjigi »Obraz mojega brata«, da je 12 let prebil v Ameriki, da bi študiral in se pripravil na javno življenje. Na koncu pa je strmé zapazil, da mu je duša vsa revna. »Ko sem v New Yorku stopil na govorniški oder in sem pogledal v obraz svojim poslušalcem in še v svoje lastno srce, sem z grozo zapazil, da sem človek brez poslanstva. Jasnó sem začutil klic: »Vrni se v Indijo in na vnožju Svetosti obnovi svojo dušo!« Nekoč so mu pripovedovali o predsedniku Združenih držav, Wilsonu, ki je predložil za mir med narodi po svetovni vojni znanih 14 točk. Tedaj je vprašal: »Ali je ta človek štirinajstih točk svetnik? Ali je premišljeval o vsaki točki vsaj eno leto? Ali se je postil in dovolj dolgo molil, da je v vsako izmed njih vložil kos nesmrtnosti?« Odgovorili so mu: »Ne, gospod! Ni se postil in ni molil 14 let.« Tedaj se je razgrel in vzkliknil: »Kako je mogoče stopiti v življenje z mislijo, ki ji niso bila prej posvečena dolga leta?«

Nič ne pomaga govoriti in se žrtvovati, če pa smo »brez poslanstva«. Naše besede so prazne.

Jurij Duhamel je izrazil željo, da bi se nekje, daleč proč od vsakega šuma, ustanovil »nacionalni park molka«. Toda take ustanove ni treba šele ustanavljati. Obstaja že dolgo časa in v več primerih. To so hiše zbranosti in tihote, pravimo jim domovi duhovnih vaj. Treba je le, da jih dobro izkoristimo in gremo v nje poiskat počitka svojim dušam in uspešnosti svojemu delu. Če pa tega ne moremo, poiščemo, pa četudi sredi hrupa, koticék samote. Psihари je zapisal, da bo vedno dovolj samote za tiste, ki so je vredni.

(Iz knjige »Izžarevajmo Kristusac.)

J. Bogovič

Spomini s pota

Ogledali smo si še nekatere znanstvene zavode, muzeje in druge zanimivosti. Povsod isto bogastvo, razkošje in sledovi ameriške neumorne delavnosti, podjetnosti in iznajdljivosti. Zanimalo nas je še to in ono, vleklo nas tja in tja. New York ima magično privlačno moč. Kogar enkrat zagrabi, ga ne izpusti zlahka. Iztrgali smo se mu s tolažbo, da ga bomo prihodnji dan in na povratku iz Chicaga še ogledali in občudovali. Potem pa smo hiteli v naš stan k očetom frančiškonom, kjer nas je newyorška slovenska naselbina že nestrpnó pričakovala, da nas vidi, pozdravi, nam seže v roko, ki smo prišli iz krajev njihovega rojstva in nezabnih mladostnih spominov. Kar na ulici pred cerkvico svetega Ćirila so nas pričakovali. Možje, delavci, uslužbenci iz raznih podjetij, samostojni obrtniki, razni trgovci, njih žene, odrasla mladež in nežni otroci. Iz vseh koncev in krajev New Yorka so prihitali. Pustili so svoje delo, službo, razne posle, da nas pozdravijo. Zanimiva, pestra družba! Skoraj bi jih človek ne spoznal, da so naša kri. Po-amerikanili so se! Iz njih obleke in zunanjosti nas je gledala tujina... Ko smo pa zazrli njih obraze in tiste znane poteze, ki razodevajo že od daleč mehko, sanjavo slovansko dušo, smo čutili, da so naši. In ko o nas še obsuli s pozdravi, govorjenimi v lepi slovenski besedi, ter namk licali iskreni dobrodošli, je bil pozabljen vsaj za nekaj časa New York. Nekaj toplega je zavalovalo po duši. Bili smo med svojimi, doma! Kakor otroci, ki že dolgo niso videli očeta, so se zgrinjali okoli svojega škofa dr. Jegliča, ki jih je birnoval, jim govoril tolikokrat v stari domovini besede božje, besede tolažbe. Stal je med njimi visoko vzravnán, jih gledal, blagoslavljal, božal otroke, odgovarjal, vpraševal, se z njimi smejal in se veselil svidenja. Kakor da bi jim hotel prodreti v dušo, jim je gledal v oči! Kakor da bi iskal na njihovih

obrazih odgovora: ali so še poštene, zvesti Bogu in materi slovenski. In dvigali so k njemu oči prosto, odprto, kakor bi hoteli reči: Le pogledj nas, ki si nas vodil v domovini, nas navduševal za Boga in rod slovenski. Smo, kakor smo bili, vsi mi, ki smo te prišli pozdravljati. Zunanost se je izpremenila, duše so ostale pristni slovenski biseri! Le težka usoda nas je vrgla v tujino! Tako je bil vesel častiljivi slovenski škof svojih oddaljenih, a ne izgubljenih ovčic, ko jih je gledal prvič v New Yorku. V temnih sosednih hišah 62. ulice so se odpirala okna, vrata. In prihajali so plaho, radovedno drugorodci, drugoverci, nas obstopili v širokem kolobarju in gledali prizore, kako so newyorški Slovenci sprejemali svoje rojake iz stare domovine. Videlo se jim je, da tudi njim ugajajo ti prizori. Mrki obrazi so se jim jasnili, v njih dušah so morda oživel spomini na lastno domovino, na pozabljenega Boga. Ko smo odhajali iz ulice, po stari slovenski navadi najprej v cerkev, so nekako otožno gledali za nami.

Cerkvica nas je sprejela vesela in ponosna ta dan. Odela si je svečano, praznično opremo, se okrasila s cvetjem bogato in okusno, saj je prvič, in Bog ve, če ne zadnjič, sprejemala v tolikem številu odposlance rodu, ki ljubi svoje hiše božje in tudi v tujini ne more živeti brez njih. Vse žrtvuje, da si jih postavi, opremi in okraši, kakor jih je imel nekdanj doma. V njih se zbira v težkih in veselih urah svojega trdega življenja. Tam dobiva moč, da more živeti svoje težko življenje, da more čuvati zvestobo Bogu in svojemu rodu. Zato so nas vedli rojaki v New Yorku in povsod drugod najprej v cerkev. Tam vpričo Boga smo izrekli pozdrave in vzbujali spomine na vse to, kar je bilo človeštvu, posebno slovenskemu rodu od nekdanj svetlo in drago.

Ko je nastopil Jeglič v svojem škofovskem ornatu in govoril besede zahvale, ljubezni, vse tiste lepe, iskrene, dobrohotne besede o Bogu, domovini, kakor jih zna govoriti on, je bilo rosno marsikatero oko. In stopil je Veliki duhoven pred Gospoda ter prosil za svoje ljudstvo v tujini, da bi ostalo dobro in pošteno, bilo obvarovano vsega časnega in večnega zla, molil je za jugoslovanskega kralja, za duhovno in deželsko gosposko, za vse one, ki odločajo o usodi njegovega ljudstva, da bi ga vodili na prava pota. Usliši nas o Gospod, bi drhtelo po cerkvici. Prošnja za prošnjo je stopala pred Najsvetejšega. Kdo bi mogel dvomiti, da je Neskončni uslišal to ljudstvo. Saj je molilo še vedno tako iskreno zaupljivo, kakor ga je učila slovenska mati. Potem je škof dvignil Najsvetejšo in blagoslovil svoje ovčice v tujini, da bi jih Bog čuval in jim lajšal življenje v tujini. Kar smo videli in doživeli verskih prireditev v Ameriki, so bile one med našimi rojaki najbolj ganljive in v srce segajoče. Iz cerkve so nas peljali pod cerkev v slavnostno dvorano. Naši rojaki v Ameriki so nam hoteli pokazati vse. Razgrnili so nam knjigo svojega življenja, da smo listali list za listom in dobili vpogled v njih celotno življenje. Niso nam prikrivali niti žalostnih poglavij. Hvaležni smo jim bili za to širokosrčno odkritost, ki nam je podala pravo sliko njihovega življenja. Zanimalo nas je pa vse. Povsod smo vtaknili svoj nos, da bi zavohali in iztaknili kje kaj, kar bi lahko v svojem starokranjskem ponosu označili kot slabše. Toda večina vsega, kar smo videli med njimi, je bilo lepo, razveseljivo, marsikaj boljše ko doma ter je pričalo, da so Slovenci v Ameriki zelo delavni, podjetni, da napredujejo vsestransko. Slovenska pridnost, združena z ameriško iznajdljivostjo in spretno podjetnostjo ustvarja med našimi rojaki blagostanje in vsestranski napredek. To so nam pokazali razni sprejemi, banketi, izvenckerkvene slovesnosti ter mnogoštevilne družabne in društvene prireditve. Prirejali so vse to po vseh slovenskih naselbinah, kamor smo prišli, ne le zato, da izrazijo svoje odkritosrčno veselje, da smo prišli, temveč tudi zato, da pokažejo, kaj znajo in kaj imajo.

S posebnim veseljem so nas vodili v svoje društvene dvorane in domove ter nam razkazovali sadove svojih mnogoštevilnih, izbornore urejenih, prosvetnih, stanovskih, gospodarskih organizacij. Nismo prišli, da pregledujemo in preценjujemo to delo. Bili smo gostje.

In ko so nas klicali na govorniške odre in zahtevali posebno od naših voditeljev, da govorijo in zopet govorijo, smo bili spočetka v zadregi. Iskali smo besedi, izbranih, lepo izpeljanih, deklamiranih smo po vseh pravilih govorniške umetnosti, hoteli smo pokazati, kako znamo mi — a niso nas razumeli. Gledali so nas začudeni, razočarani, kakor da bi nam hoteli reči, kaj nam govorite učeno in mrzlo! Ogrejte nas, ognja nam dajte za vse to, kar smo morali pustiti onstran morja. Povejte nam, ali je slovenska zemlja še tako lepa ko takrat, ko smo jemali pred leti od nje slovo?! In slovenske goré, hribi, doline, pestre livade, rodovitna polja, vinorodne gorice — še vse, kakor je bilo? O beli Ljubljani, o Mariboru, o zeleni Stajerski, Kranjski, Goriški, Koroški, kjer nam je tekla zibel, o vasicah, kjer živi slovenski kmet svojo trdo, a vedno veselo in vedro življenje, o naših ljudeh, o njihovem trpljenju, veselju, ali še mislijo na nas — o tem nam govorite!

In pustili smo svoje priučene govore ter govorili, kar nam je narekovalo srce: o zelenem Pohorju in Podravju, o lepi Savinjski dolini in Posavju, o Dolenjski, Notranjski, Vrhniki, Ribnici, o biserih slovenske zemlje, o našem delu itd. Tokrat so nas poslušali in razumeli, čakali nestrpno na vsako novo besedo ter se naslajali ob spominih in poročilih iz domačih krajev. Povejte nam še kaj, kako je tam in tam, so nas prosili, se veselili in ploskali, kakor da bi govorili, najslavnejše govore. A srca so govorila, in čim bolj so ona govorila, tem bolj so nas razumeli. Če nam je zamrla v ganotju beseda, je bil uspeh naših govorov tem večji. In ko je škof Gnidovec pri neki taki slovesnosti, ob pogledu na to dobro ljudstvo, ki je stalo pred njim vdano in verno, da sliši besedo o Bogu in domovini, bil tako globoko ganjen, da ni mogel spregovoriti niti besede, je bil uspeh največji, ker je govorilo le srce, toplo in čisto ko biser. Užgalo je vsa srca, da so zazarela in se izlila v vzklikanje in navdušenje, kakor ga še nisem kmalu doživel. (Dalje.)

Ali so bili naši kulturni delavci verni

Francè Jesenovec

35. Zvonovci.

Juš Kozak

Ljubljanski zvon je izšel iz mladoslovenske generacije, iz Levstika in njegovih naslednikov Levca, Kersnika, Aškercera in drugih. Zato je od vsega početka svetovno nazorno pripadal liberalni struji in v tem pogledu kazal obraz, kakršnega smo opisali pri zgoraj omenjenih pesnikih in pisateljih. V njem so našli zatočišče tudi slovenski psevdonaturalisti, pa tudi dekadenti in nova romantika v slovenski moderni. Do časa po prvi svetovni vojski zato pri Zvonu ni zaznamenovati nikakih posebnih sprememb glede idejnega zreljšča. Šele v dvajsetih in tridesetih letih našega veka je treba omeniti nekaj novih pogledov, ki so jih izpovedali njegovi uredniki in vodilni pisatelji.

V slovenski književni in kulturni zgodovini je posebno odjeknila polemika med Jos. Vidmarjem v Zvonu in dr. A. Ušeničnikom v Času glede vprašanja o umetnikovi svobodi. Vidmar je namreč postavil alternativo: ali umetnik ali kristjan, češ, kristjana ovirajo njegove dogme in zato ne more biti povsem svoboden pri ustvarjanju umotvorov, ker priznava

nekaj nad seboj. Ušeničnik v Času in France Vodnik v Domu in svetu (1955) sta mu odgovorila povsem pravilno v duhu krščanstva, da umetnikova svoboda nikakor ni omejena, če ta priznava svojo vest. Prav v tem se ločita krščanski in svobodomiseln svetovni nazor, da krščanski priznava Boga in vest, ki človeku Bog po nji govori, medtem ko svobodomiseln svetovni nazor govori o svobodi osebnosti v nekem absolutnem smislu, kakor da bi bil človek sam — najvišji gospod, torej po grško: merilo vseh stvari.

Ta svobodoumni svetovni nazor se je ohranil do najnovejših dni v Zvonu, kajti še lanski letnik 1940 na str. 583 govori o tem, da Zvonovci ne priznavajo nobene absolutne objektivnosti (po naše je to Bog!), marveč le relativno. Sicer je res, da so tudi pri Zvonu romantični nazor, da je umetnost sama sebi namen, že davno zavrgli in podobno kot Dominsvetovci izpovedali nazor: umetnost naj je iz življenja in za življenje! Še v Zvonu 1940 beremo potrdilo tega mnenja: »Zvon kot osrednja slovenska revija hoče stati v sredi arene sodobnega življenja svojega naroda, države in človeške družbe.« Bojujejo se za človeka, za resnico, pravico in medsebojno spoštovanje, zato zavračajo vsako nemoralnost, vsako idejno in kulturno nepoštenje, vsako socialno krivico in laž... (Ocvirk v LZ 1954, str. 1 sl.) Urednikova uvodna beseda v LZ 1954, češ da je človek etično najprej odgovoren samemu sebi, bi se dala razumeti celo v krščanskem smislu vesti, če ne bi takoj za temi besedami stalo: »ne ozirajte se na aprioristične dogme ozkosrčnih moralistov...« Tiste aprioristične dogme namreč vsak človek sprejme popolnoma

svobodno, sicer bi France Vodnik ne mogel napisati v DS 1955, str. 453: »Ker sem svoboden, sem katoličan.« — Temelj pravemu kulturnemu razvoju vidijo Zvonovci »v svobodni osebnosti — v osebnosti, ki ni vezana na stroge miselne ali idejne svetovno nazorske oklepe, ampak v osebnosti, ki išče najpristnejši odraz svoje notranje bistvenosti in ki zavestno, odkritosrčno in etično odraža samo sebe...« (Oevirk, l. c.)

Pri sodobnih Zvonovcih moremo potemtakem vsekakor videti nekaj svetlobe, kajti povsem so se odvrnili od mrzlega naturalizma svojih prednikov in se na vsak način priznavajo k idealizmu. Samo veliko vprašanje nastane: kje je ta njihov idealizem utemeljen, kje je zasidran? V neki popolni človekovi svobodi. Kje so zasidrane njihove etične misli, kje njihov boj za resnico? Kaj pa je etika, kaj resnica, kaj pravičnost, ki jo oznanjajo, brez Boga?

Zopet bi mogli podrobno govoriti o uredniku LZ in pisatelju Jušu Kozaku, pa o Zvonovcih iz minulih in sedanjih letnikov, kakor o Igu Grudnu, Bratku Kreftu, Tonetu Sifererju, Antonu Ingoliču, Ivu Brnčiču, B. Borku, Vladu Pavšiču, Jožetu Pahorju, Miranu Jarcu in drugih, a naj zadoščajo načelne izjave vodilnih kulturnih delavcev te skupine. Le to naj še dodamo, da je do zadnjih let izpovedoval Zvon sintezo snovi in duha, da je šel v novo stvarnost življenja, v zadnjem času se je pa precej zelo približal samemu materialističnemu svetovnemu nazoru, o čemer ne pričajo samo njihova književna dela, marveč tudi precej tesno sodelovanje številnih pisateljev pri Zvonu kakor tudi pri Sodobnosti. (Dalje.)

PAVLE

DEBATNA URA

Pripravljamo se za bodočnost

II.

Vsekakor je pa še mnogo bolj pomembna naša moralna priprava: oblikovanje značaja, ki bo z vsem svojim življenjem gradil Kristusovo bodočnost in bo s svojim zgledom kažipot drugim. Kajti ni najvažnejše, gotovo pa ne dovolj, da vemo, kaj je treba storiti. Tudi ne bo dovolj naš nauk. Treba bo več življenja, ki govori in pridiguje tudi, kjer beseda ne zaleže.

In kaj naj bo naše vodilo pri klesanju značaja? Kakšen ideal, ki se mu naj približamo? Kristus sam je jasno povedal, kaj hoče od nas! »Bodite torej popolni, kot je popoln vaš Oče nebeški« (Mt 5, 48), pravi. Popolnost, bogopodobnost je naš vzor. Z drugo besedo, svetništvo. Velika stvar je to in ne bomo je dosegli brez heroizma. Ta heroizem se ne kaže toliko na zunaj v velikih dejanjih, marveč bolj v vsakodnevnih malenkostih. Svetništvo raste v vsakdanjem boju s samim seboj in v miki sveta, v zvestem spolnjevanju dolžnosti in veliki ljubezni do Boga in do bližnjega. Zahteva od nas zvestobe v malem in trde odpovedi. A zgolj s svojimi močmi ga ne bomo dosegli. Kajti svetništvo je milost, dar božje ljubezni. Moči moramo iskati pri Očetu luči, ki od njega pride vsak dober dar. (Prim. Jak 1, 17.) Izprosili si jo bomo z zaupno in ponižno molitvijo. Zakaj sam nam po Jezusu govori: »Vse, kar koli boste v molitvi prosili z zaupanjem, boste prejeli« (Mt 21, 22) in nas po Petru uči, da »se Bog prevzetnim ustavlja, ponižnim pa daje milost« (1 Petr 5, 5). Po božji dobroti pa imamo poleg tega vira milosti še druge. To so liturgija in zakramenti sv. Cerkve, predvsem nekrvava daritev Kristusova in zakrament sv. Rešnjega Telesa. Ne smemo jih zanemarjati, Kristus nas spodbuja: »To delajte v moj spomin« in »Vzemite in jejte«. Čim bolj se bomo poglabljali v svetost sv. maše in čim tesneje se bomo združevali s Kristusom pod podobo kruha, tem bolj bo raslo božje življenje v nas in tem bolj uspešno ga bomo mogli posredovati drugim.

Premislimo še, kakšno naj bo naše svetništvo posebej za naš čas. Saj smo rekli s p. Plusom, da »moramo živeti iz večnosti« pa »v določenem trenutku časa«. Francoski mislec Jacques Maritain pravi, da »zavest o časni nalogi kristjana kliče po novem načinu svetosti, ki jo lahko označimo predvsem kot svetost in posvečevanje svetnega življenja« (Humanisme intégral, str. 134). Bistveno nov ta »način svetosti« (Francosko: style de sainteté) seveda ni, kajti v vseh krščanskih stoletjih so bili tudi sveti laiki. Če govorimo o njegovi novosti, mislimo le na to, da je danes treba predvsem in bolj kot prej svetih laikov, ki bodo posvetili razkristjanjeno družbo.

Svet je izgubil izpred oči večnega Boga, ker se je zagledal v minljive stvarne dobrine. Tistim, ki jih imajo, je njih posest in uživanje največja sreča, a onim, ki so brez njih, je borba, da bi jih dosegli, edini smoter. Prvi so zavrgli Boga, ker bi jim staval mejo v uživanju, a drugi, ker bi jih oviral v izberi sredstev za borbo. Oboji pa postavljajo na božje mesto stvar. Če hočemo svet vrniti Kristusu in spet uvesti svetost v svetno življenje, moramo najprej v sebi utrditi pravi red vrednot. Krščanski odnos do stvarnih dobrin lahko označimo kot uboštvo v duhu. »Blagor ubogim v duhu, zakaj njih je nebeško kraljestvo« (Mt 5, 3), je učil Kristus v govoru na gori. Duh uboštva zahteva od nas, da ne vežemo srca na stvari, marveč da jih upravljamo kot oskrbniki in ne kot neomejeni gospodarji in lastniki. To je duh, ki bi moral biti z njim prežet vsak kristjan, in ta duh bi moral voditi vse življenje. Od tistih, ki bi radi bili Bogu bližji, želi Kristus več. Kakor bogatemu mladeniču jim govori: »Ako hočeš biti popoln, pojdi, prodaj, kar imaš, in daj ubogim in imel boš zaklad v nebesih; potem pridi in hodi za menoj!« (Mt 19, 21). Ta klic je obudil v Cerkvi redove, sledili pa so mu tudi drugi. Danes bi moral najti prav poseben odziv med svetno duhovščino in celo med laiki. Kajti, če hočemo svet posvetiti: svetno življenje v duhu uboštva, moramo dati tudi zgled dejanskega uboštva. Čas velikega materializma potrebuje velikih vzorov uboštva, kakršen je bil nekdanji ubogi manjši brat Frančišek Asiški.

Še nečesa nam ne sme manjkati, če hočemo posvetiti svetno življenje: skrb za dušo. Poverjena je sicer v prvi vrsti duhovnikom, a ljubezen jo nalaga tudi nam, posebno še danes, ko je laični apostolat potreba časa. Ta skrb mora izvirati iz ljubezni, zato mora biti nesebična, prizanesljiva, potrpežljiva, uvidevna pa tudi vztrajna, goreča in pripravljena na žrtve. Vzбудiti moramo v sebi živo zavest soodgovornosti za tiste, ki z njimi skupaj živimo. Ta zavest nam ne bo dala miru, da bi brezbrizno gledali, kako se pogubljuje duše, ustvarjene po božji podobi in bo vžgala v nas ognjevitega duha viteza Jezusovega, kot je bil Ignacij Lojolski.

Lahko torej rečemo, da bi svetništvo našega časa moralo združiti v sebi poteze dveh velikih likov krščanske zgodovine sv. Frančiška Asiškega in sv. Ignacija Lojolskega.

V grobih obrisih smo videli, kakšna naj bo naša priprava za bodočnost. Lotimo se je z vso vnemo, da bomo mogli biti v svetu vredni martyres Christi — pričevalci Kristusovi! Pričevati bomo morali zanj, z besedo, z vsem svojim življenjem in Bog ve, ali ne tudi s krvjo.

Hublel-Anžič

Ilustriral J. Mežan

Da bi stavek dokončal, ni bilo več časa. Avto je pridrvel na mostič kot blisk. Šofer je obupno pograbil volan, da ga preokrene, a že je avto silovito trčil ob ograjo, se v zraku prekucnil in odnesel s seboj svoje tri potnike na travnik. Ves prizor je trajal kvečjemu dve sekundi, a vendar se ga je pozneje Albin do najmanjših podrobnosti spominjal s tisto posebno ostroostjo čutov, kakršno nam daje preteča nevarnost.

V hipu, ko mu je udarec presekal besedo, je še videl, da so se vrata razletela na kosce, in čutil, da ga je sunilo s sedeža in treščilo naprej. Nato je zletel nekam v praznino, potem pa s čelom telebil ob zmrznjena tla in se onesvestil.

Kako dolgo je ležal, ne bi mogel povedati. Ko se je spet zdramil, je nekaj korakov vstran zagledal prevrnjen avto, blizu njega pa na potokovem bregu Dragota, zleknjenega, silno bledega in zaprtih oči.

Albin se je hotel dvigniti in steči k njemu, a že ob prvem gibu ga presune divja bolečina v levem laktu. Visel je od njega, ne da bi ga čutil; hkrati pa mu je iz velike rane na čelu začela po obrazu teči kri.

Pogumno je stisnil zobe in se mukoma privlekel do prijatelja.

»Drago! Drago!« ga je ves obupan klical. Odgovarjal pa mu je samo odmev. Končno je Angležek odprl oči.

»Albin, o Albin! Reši me, strašno trpim, duši me! Zdrobilo mi je prsi — umrl bom — krst, Albin!«

Prstena bledica v obrazu je pričala, da njegov strah ni prazen; po svetlem sukniču se je razlival širok krvav madež. Takoj se je Albin splazil po bregu do vode, čeprav ga je strahovito bolelo. Z zdravo roko je potegnil iz žepa cigaretno škatlico, ki je v njej hranil svoje drobnarije, in jo napolnil z vodo. Z njo je svojemu prijatelju v obliki križa obilil čelo in hkrati pobožno izgovarjal svete besede:

»Drago, jaz te krstim v imenu Očeta in Sina in Svetega Duha.«

Hip nato mu je zmanjkalo moči, da se je zrušil ob svojem krščencu, ki mu je blede obličje ožaril angelski smehljaj.

»Drago,« mu je šepetal, »ponavljaj za menoj: Jezus, tebi podarim svoje srce! Jezus, ljubim te nad vse! Jezus —«

Črn pajčolan mu je zastrl oči in Veseljaku je bilo, kakor da se pogreza v brezno, pa še vedno vse šibkeje do njega prihajajo prijateljeve besede:

»Jezus! Jezus!«

*

Gospod Grom in njegov svak sta imela v Namuru opravke in sta se odpeljala z avtom uro preden bi tja prizrzel vlak s patrom Kovačem in Albinom. Ko so iz nasprotni smeri kakor Drago privozili do nevarnega mesta, je šofer nenadoma brzino zmanjšal in obstal.

»Kaj pa je, Anton?« vpraša gospod Grom. »Pa vendar ni kaj narobe?«

»Pri nas ne, gospod, a pogledjte tjale, najbrž se je zgodila nesreča!« Pri tem pokaže na prevrnjeni avto na bregu potoka in dve človeški trupli, zleknjeni drugo ob drugem v snegu. »Še sreča, da prihajamo tako zgodaj! Še malo, pa bi jih zagrnili sneg, ker pada tako na gosto.«

»Kakor da sta dva otroka!«

»Hitro!« pravi stric Jože, prvi skoči iz avta in hiti ranjencema na pomoč.

»Da bi le ne bili prepozni!«

Šofer je stekel pred njima, zdaj pa od presenečenja vzklikne, ko se skloni nad prvega ranjenca.

»Moj Bog, ali je mogoče! Saj, saj to je Albin!«

V skoku je bil gospod Grom pri njem:

»Kaj praviš, Anton? Saj se ti meša!« A na prvi pogled tudi sam spozna resnico, poklekne ves iz sebe poleg sina in ga kliče z obupnim glasom:

»Albin! Albin moj! Jaz sem, tvoj očka! Odgovori mi!«

Tudi stric Jože se skloni nad njim in hitro preišče rane.

»Le mirno, prijatelj! Pusti mene k njemu in ne izgublaj pameti! Ta rana na glavi me ne skrbi preveč. Levi laket je zlomljen; kaj hujšega pa zaenkrat ne vidim. Nesi ga prav narahlo v avto, takole, preiskal ga bom doma. Zdaj pa k drugemu!«

Dolgo se je sklanjal nad Dragotom, gubančil čelo, končno pa zmajal z glavo in bolešno vzdihnil:

»Njemu ni pomoči. Živel bo komaj še nekaj ur. Anton, pomagaj mi ga prenesti v avto!«

Nato sta šla še k vozu, ki je pod njim ležal šofer z odprto lobanjo. Ubilo ga je na mestu. Zaman sta se trudila, da bi truplo potegnili izpod voza.

»Pustiva nesrečnika, ne moreva mu več pomagati,« pravi stric Jože. »Vrnimo se domov, da takoj poskrbimo za oba ranjenca! Po mrliča pa bomo poslali delavce. Naprej, prijatelj Anton, in vozite prav počasi!«

*

Gospa Grom je vezla ob ognjišču, pred njo pa je na tleh sedel Bernard in glasno bral otroški listič, ko naenkrat pred ograjo zahupa avto tako močno, da se je gospa vsa stresla.

»Najbrž je očka!« pravi Bernard.

»Da bi že bil nazaj? Zakaj neki? Je morda kaj pozabil?«

»Prav gotovo so naši,« reče Bernard, skoči k oknu, pritisne nos na šipo in skuša spoznati voz, kajti mrak se je že precej zgostil. Kako počasi lezejo! Ali so morda imeli nezgodo?

Gospa Gromova odloži delo in precej nemirna stopi prihajajočim naproti. Ko že na pragu sreča moža, si najprej olajšano oddahne, a takoj iz njegovih žalostnih potez spozna, da sporoča nesrečo.

»Ali se je Jožetu kaj zgodilo?«

»Ne, draga moja, pomiri se, pride takoj za menoj.«

»Pa kaj se je zgodilo?«

»Agneza, obljubi mi, da se ne boš razburjala!«

»Povej hitro! Je morda železniška nesreča? Albin?«

»Da, Albin je malo ranjen, prav malo. Ne boj se!«

»Kje ga imaš?«

»Jože ga prinese. Bodi brez skrbi. Za božjo voljo te prosim, ostani mirna! Ni si še opomogel od udarca in je izgubil precej krvi. Pa vendar ni nič nevarnega.«

»Pojdem ponj.«

»Ne, draga moja, rajši daj takoj pripraviti dve postelji!«

»Dve? Je tudi Štefan —«

»Štefana še videl nisem, saj veš, da ga pred večerom ne bo, a pripeljali smo še Držajevega fantka, ki je še vse drugače zdelan. Morala se boš tudi zanj pobrigati, dokler ne pride njegova mati, ki jo boš lepo obzirno pripravila.«

Gospa Grom se je kljub silni srčni stiski obvladala in poslom naročila, da so vse pripravili.

V tem trenutku pa končno pride z Albinom v naročju stric Jože, ki je počakal v avtu, da bi gospod Grom ženo pripravil. Za njim pa šofer prinese Dragota. Kljub svojemu pogumu se gospa Grom ni mogla premagati, da ne bi kriknila, ko je zagledala svojega Albina krvavega in omedlelega.

»Pomiri se!« pravi stric Jože. »Rana na čelu ni huda, samo zaradi velike izgube krvi je opešal. Hotel je sam stopiti z avtomobila in sem ga komaj še prestregel. Pa se bo takoj spet osvestil.«

In res, kakor hitro se mu je glava dotaknila blazine, je Albin odprl oči. Ko je spoznal mater, se je rahlo nasmehnil in jo skušal pomiriti:

»Ne jokaj, mamica, saj mi nič ni! Navadna praska! Ozdravila me boš kar mimogrede.« Takoj nato pa se vznemiri zaradi prijatelja: »Kje pa je ubogi Drago? Kako mu je?«

»Ne muči se, ljubček! Tvoj stric je pri njem.«

Kdor je res prijatelj »Naše Zvezde«, jo prebere vso!

»Ali bo res — moral — umreti?«
»V božjih rokah je, sinko moj.«
»V božjih! — Mama, nikar ga ne pusti, da bi umrl čisto sam! Pojdi k njemu, ker ni njegove mame tu; jaz te bom lahko počakal!«

Gospa Grom ga nežno poboža in stopi k Bernardovi postelji, kjer je ležal Drago, še vedno brez zavesti.

»Srce mu peša,« zamrmra stric Jože. »Agnes, si gospo Držajevu že obvestila?«
»Telefonirala sem, pa je ni doma. Hišna je sama in ve le toliko, da je njena gospodinja odšla na neko veliko božičnico k svojim prijateljem. Edino šofer, ki jo je davi odpeljal v Bruselj, bi mogel povedati, kje se zdaj mudi.«

»Svojega sina ne bo več videla živega.«

»Torej je tako na koncu?«

»Vsak hip utegne izdihniti.«

»Čeprav je protestant, sem le poslala po župnika. Pa saj veš, da je cerkev daleč, in da se morda Drago sploh ne bo osvobodil.«

»Ni nemogoče — v zadnjih dihih.«

Gospa Gromova se skloni nad umirajočega fantka, mu z materinsko nežnostjo razgrne šope zlatih las in ga poljubi na čelo.

Drago rahlo zastoka in na široko odpre oči. Zdravnik ga niti za hip ni spustil iz oči in ga začne hitro izpraševati. A na vsa vprašanja je spočetka samo lahuo in nepretregoma stokal. Nazadnje pa je le zamomljal:

»Kje je Albin — Albin — Albin?«

»Tukaj zraven tebe leži.«

»Rad — tako rad — bi ga — videl.«

Veseljak je iz svoje postelje izprežal poziv prijatelja. Dvignil se je, se opotekel in hotel do njega. Mati ga je podprla in mu brž pomagala, da se je usedel k Dragotu na posteljo. Že sam pogled na prijatelja je umirajočemu fantku privabil na ustnice medel smehljaj.

»Albin, saj pojdem v nebesa, ali ne? Ali veš za gotovo?«

»Prav gotovo, naravnost v nebesa. Svoje trpljenje daruj ljubemu Bogu za spreobrnitev vseh, ki jih ljubiš!«

»O da, za mojega ubovega očka.«

»Tudi on bo nazadnje prišel za teboj tja gor, ne boj se!«

»Kako se bo čutil zapuščenega! Kdo mu bo pisal?«

»No, jaz, kdo pa drug? Ali nisem jaz za nobeno rabo več? Obljubim ti, da mu bom pisal tvoje pismo vsak teden! Ti je prav?«

»Hvala! Povej mu — da ga — zelo ljubim.«

Dušilo ga je. Na ustnice mu je privrel curek krvi. Stric Jože s krepko roko odpelje svojega nečaka in ga potisne nazaj v posteljo. Kmalu se je začel pri Dragotu smrtni boj. Pa vendar se je zvečer še za nekaj trenutkov zavedel, prav toliko, da je zadnjič pozdravil patra Kovača in od njega prejel odvezo. Nekaj trenutkov nato pa je mirno ugasnil v rokah gospe Gromove.

Dobri Bog pozna bodočnost in vse nevarnosti, ki bi prežale na novokrščenca, zato ga je v svoji ljubezni poklical k sebi, preden bi utegnil zamazati snežno belo krstno obleko.

DOSTAVEK

Dnevi žalovanja in bridkosti so minili. V hiši je zopet tiho in tako se Albin polagoma popravlja, strašni telesni in duševni pretresi zadnjih dni ginejo. Svojega prijatelja je bridko objokoval, a polagoma se je oklenil misli, da je Drago zdaj v nebesih, in tako se je žalost zaradi njegove smrti ublažila. Veseljak sam je že skoraj zdrav in bolj ko kdaj zasluži svoj vzdevek.

Z roko v obvezi in obvezanim čelom stika po vsej hiši, brezskrben ko ptička na veji. Takoj bi se lotil svojih najljubših in najhrupnejših iger, če bi mu ne bila mama povsod za petami in ga čuvala.

Odkar se je Bernard vrnil v zavod, sta Albin in njegova mati vsak dan sama in kar naprej tičita skupaj. Gospa Gromova v družinski sobi šiva ali veze, njen fantič pa ždi poleg nje v naslanjaču in jo dolgo zabava z najresnejšimi pogovori. Kako srečno je srce izvrstne matere, ko skoz oči svojega starejšega sinka bere prav v dnu njegove mlade in nežne duše. Naj so pogovori veseli ali resni, skoraj vedno se sučejo okoli bodočnosti, upov in nad.

»Mama, zdaj ko je Drago v nebesih, mu smem naročiti, da še zame kako dobro besedo spregovori pri ljubem Bogu, ni res?«

»Prav gotovo, ljubček moj. Drago bo zate posređoval.«

»Dobro, že vem, česa ga bom prosil.«

»Česa?«

»Naj mi pomaga, da postanem svetnik, a živ svetnik, ne tak, da bi ga postavili v kako vdolbino.«

»To ti pa rada verjamem,« se zasmeje gospa. »Vsi, ki te poznajo, bi se vedno morali bati, da se bo tvoj kip pognal naprej in prekucnil cvetice in sveče!«

»Ne norčuj se, mamica! Postati hočem misijonar, dober misijonar, da bom krščeval cele trume divjakov, cele rodove in mnogo delal za Boga. Povej mi, mama, saj mi ne boš branila oditi zdoma, kajne da ne?«

Mati potegne fantiča k sebi in ga dolgo oklepa, šele potem odvrne z drhtečim glasom:

»Ako te bo ljubi Bog klical, te tvoja mama ne bo zadrževala, ljubček moj, in čeprav ji bo hudo, se mu bo zahvaljevala, da je od nje zahteval prav tisto, kar ji je najdražje.«

Tako sta slonela dalje časa tesno objeta, ne da bi spregovorila; njuni srci sta se v molku še bolj razumeli. Rahlo je nekdo potrkal na vrata in sluga je prišel povedat, da je prišel na obisk komandant Držaj.

»Pripeljite ga kar semkaj, Anton,« pravi gospa. Albinu pa reče: »Zavoljo tebe prihaja, dragec moj. Takrat ob Dragotovem pogrebu se je stric Jože bal, da bi ti prevleko razburjenje utegnilo škodovati, in ga je zato prosil, naj bi te rajši pozneje kdaj obiskal.«

»Ubogi komandant! Gotovo je zelo obupan.«

»Ko je prišel semkaj, je bil ves iz sebe, a mi smo ga tolažili, kolikor smo mogli. Bernard in stric Štefan sta mu pripovedovala o Dragotu in mu boleš zelo olajšala. Potem ga je stric Štefan spremil še do Ostende. Mnogo sta govorila in bolečina se je ublažila.«

Anton je pripeljal častnika. Albin je stekel k njemu, vsa sočutna duša mu je žarela iz oči. Gospod Držaj ga je dolgo molče gledal in njegovo roko stiskal v svoji.

»Dober dan, Albin! Drago te je imel rad. In od prvega najinega srečanja te imam tudi jaz rad in se ti zahvaljujem, da si mu bil prijatelj in tolažba do njegove zadnje ure.«

»Dragotu sem obljubil, da vam ga bom nadomeščal, ali bi me hoteli poljubiti?«

Častnik se je sprva nekam zmedel, nato pa se odločno sklonil, dolgo pritiskal ustnice na fantkovo čelo, njegova široka pleča pa so drhtela; kljub velikemu ponosu britanskega mornarja se ni mogel premagati, da ga ne bi prevzelo ihtenje.

Nato pa se je krepko zravnal ter z roko v Veseljakovi roki stopil h gospe Gromovi.

»Oprostite mi neolikano vedenje, gospa! Misel vašega sina mi je prišla tako nepričakovano —«

Vsi trije so se usedli k ognjišču in se dolgo pogovarjali o dragem rajniku. Albin in njegova mati sta oba tako obzirno in prisrčno kramljala, da je nesrečnemu očetu ob spominih lil balzam v ranjeno srce.

»Zelo me tolaži zavest, da ste mojega Dragota tako zelo radi imeli. Že ko sem govoril s patrom Kovačem, sem tako občutil. Hvaležen sem vam, da ste v njegovo zapuščeno življenje prinašali vsaj nekaj veselja.«

»Ali pa veste, da — da sem ga jaz — krstil?« je Veseljak boječe vprašal.

»Niste za to name hudi?«

»Nate hud, Albin? Saj prav za to sem ti še najbolj hvaležen! Že več mesecev me je mučila misel: kaj bo, če Drago umrje! Nikoli si ne bi mogel odpustiti, da sem sam kriv njegove večne nesreče! Ker sem iz njegovih pisem vedel, da si mu že ti govoril o tej stvari, sem sklenil, da porabim dopust za to, da zadevo uredim.«

»Zakaj pa o tem niste nič pisali?«

»Bal sem se, da se ne bi dal krstiti katoliškemu duhovniku, in tega tedaj še nisem maral.«

»Torej jih tako zelo mrzite?«

»Mrzil sem jih, da. Toda zadnja leta sem se na Kitajskem seznanil z nekim francoskim jezuitskim misijonarjem, junakom in svetnikom. Pogovori z njim so mi dali mnogo misliti. Vendar pa sem se še oklepal naših predsodkov. Pater Kovač pa mi je pometel še te. Vaše duhovnike spoštujem in ljubim; vodi jih resnična ljubezen do Boga in bližnjega in ne iščejo sebe.«

»Drago je sam želel postati katoličan.«

»Tudi Bernard in tvoj stric sta mi tako povedala.«

»Ali bi mu bili vi dovolili?«

»Ne bi mu bil zameril, pustil bi mu svobodo.«

»Pa — pa — vi?«

»Jaz? O, z menoj je vse drugače, Albin, vse drugače. Moram še premisliti! Morda pozneje kdaj, bomo videli.«

Dva meseca nato je Albin, po kratkem zdravljenju davno spet v zavodu, prejel s Kitajskega tako pismo, da je od veselja kar poskakoval.

»Na krovu Bojevnika, dne

Dragi moj Albin!

Prav lepa ti hvala za vsa prijazna pisma, ki mi jih tako zvesto pošiljaš! Zelo prijetno me zazibavajo v misel, da še vedno živi moj Drago; tako zelo znaš posneti njegov slog. Prepričan sem, da te zato iz nebes blagoslavlja, še bolj kakor bi te mogel blagoslavljeti njegov ubogi oče, blodeč po kitajskih morjih.

A danes ti hočem povedati še vse kaj drugega. Veliko, čudovito novico ti sporočam: postati hočem katoličan! Ko boš te vrstice bral, tedaj bo gotovo moja odpoved zmotam že končana. Si zdaj zadovoljen? In jaz sem srečen, tako srečen! In vsaj deloma dolgujem to srečo tudi tebi!

Glej, takole je prišlo: Takoj, ko sem zopet prišel na krov in začel kovčege prazniti, mi je najprej padel v roke krasni kipec blažene Device, ki si mi ga podaril ob mojem odhodu. V veliko osuplost svojega »cabine-boya« sem ga pritrdil na častno mesto nad Dragotovo sliko, pod njo pa visi tvoja.

In kakor sem ti obljubil, sem vsako jutro najprej pozdravil kipec ter pred njim opravil molitev »Spomni se«, kakor si me ti naučil. Blažena Devica pa je storila vse ostalo, zlasti s posredovanjem francoskega misijonarja, o katerem sem ti govoril in ki me bo kmalu sprejel v katoliško Cerkev. Prav nič ne dvomim, da so k mojemu spreobrnjenju največ pripomogle tvoje in Dragotove molitve, zato hočem, da to izveš: jaz bom že druga zgubljena ovčica, ki jo boš pripeljal k božjemu Pastirju, moj ljubi misijonarček!

Nekaj dni nato se bom izkrcal in začasno prevzel važno poveljstvo na celini, o katerem pravijo, da je nevarno. V božjem imenu! Danes se smrti nič več ne bojim, ker vem, da me bo zopet združila z mojim Dragotom. Dotlej pa bom živel kot dober katoličan in če bom na svojem potu slučajno naletel na kakega umirajočega pogana, se bom hitro spomnil tvojih priporočil in naukov, ki si mi jih dal: tedaj bom pa jaz podelil sveti krst in mu odprl nebesa —

KONEC

Držite se postav in jih spolnjajte; kajti to bo vaša modrost in razumnost pred narodi, ki bodo slišali o vseh teh postavah; govorili bodo: Resnično, ta veliki narod je modro in razumno ljudstvo! Kajti kje je velik narod, ki bi mu bilo božanstvo tako blizu, kakor je nam Gospod, naš Bog, kadar koli ga kličemo? 5 Mojz 4, 6—7.

Bratje! Oblecite si kakor izvoljenci božji, sveti in ljubljeni, prisrčno usmiljenje, dobrotljivost, ponižnost, skromnost, potrpežljivost; prenašajte drug drugega in si odpuščajte, če ima kdo na kom kaj grajati; kakor je Gospod vam odpustil, tako tudi vi; na vse to pa oblecite ljubezen, ki je vez popolnosti. In mir Kristusov naj kraljuje v vaših srcih! Kol 3, 12—14.

Iz naših kongregacij

KONGREGACIJA

DIJAKOV IN DIJAKINJ V KRANJU

Prav za prav bi se morali v svojem glasilu večkrat oglašati. Toda vsakdanje življenje, delo in skrbi so prozaične in na kroniko kar nekako pozabljamo. Kar je dobrih del, ki jih kongreganisti in kongreganistinke vršijo, naj bodo za vsakega posebej zapisana v knjigi življenja.

Svoj molk pa to pot vendarle prekinimo s kratkim poročilom!

Letos smo izgubili pridnega in pobožnega kongreganista Jožeta Nachtigala. Bog ga je vzel k sebi po dolgi in težki bolezni. Pokojni Jože je bil eden tistih dobrih in svetlih značajev, ki hitro dozorevajo za večnost. Vedno je bil tih in skromen, pa zraven vesten in plemenit, da je kljub ponižnosti obračal nase pozornost sošolcev in vzgojiteljev. S svojim nastopom je vzbujal tiho spoštovanje. Vedeli smo za njegovo težko srčno napako. Zato smo tem bolj cenili njegovo požrtvovalnost, s katero se je žrtvoval pri študiju in katoliških organizacijah. Lepa in zgledna je bila njegova molitvenost. Svojo plemenito dušo je pogosto krepčal pri obhajilni mizi. »Živel je le malo časa, pa je izpolnil mnogo let«, bi lahko rekli tudi o pokojnem Jožetu. Letos se je kot osmošolec mogel samo še vpisati v gimnazijo. Potem pa ga je bolezen vedno bolj silila k odpovedi vsem načrtom na tem svetu. Dne 24. februarja t. l. je odšla njegova duša k Bogu po plačilo. Na zadnji poti v Mengšu so ga spremlili poleg drugih sošolci in tovariši iz dijaškega zavoda. Naj zvesta duša počiva v miru in uživa božje veselje!

Od 9. do 11. marca t. l. so bile na gimnaziji duhovne vaje. Vodil jih je dr. p. Roman Tominec. Ze s prvim govorom, ko je govoril o vzgoji duha, volje in srca, si je osvojil naša srca. Potem pa nam je govoril vsakokrat tako lepo, da bi ga še in še poslušali. Prav nič se nismo mogli dolgočasiti in tudi, če bi hoteli, nismo mogli biti raztreseni. G. Roman je vlij svoje globoke, iz vere in življenja zajete misli, v tako lepo obliko, da nismo vedeli, kaj naj bolj hvalimo: vsebino ali mojstrsko obliko. To je gotovo: pridobil nas je. Razrahljal je naše duše. Spoved smo lepo opravili in prejeli skupno sveto obhajilo. Zeleli bi, da bi tiste prazničnosti v naših dušah, ki jo je g. Roman prinesel, nič več ne zmanjkalo. Saj nam je v zadnjem govoru tako lepo govoril o zvestobi.

Na naši gimnaziji je okrog 650 mladih ukaželjnih ljudi. Dobra tretjina od teh

je deklet. Skoraj polovica se jih vozi ali hodi v bližnje kraje. V Kranju samem je torej okrog 300 dijakov. Od teh jih je v kongregaciji okrog 200. Trudimo se pač, kolikor moremo. Z evharistično akcijo skušamo vse brez izjeme pritegniti k verskemu življenju. Tudi časopisno akcijo skušamo obdržati na višku. Imamo 305 naročnikov oziroma naročnic Naše Zvezde. V Kranju je zaradi mnogih tovarn, številnih trgovin in meščanskega liberalizma precej materialističnega duha. Poskušamo biti sredi vsega življenja otok idealizma. Borimo se, kolikor moremo. Imamo tudi izgube. Toda imamo tudi uspehe. Hvala Bogu za vse!

Nove knjige

Skofijsko vodstvo Marijinih družb v Ljubljani je založilo zelo priročno »Pesmarico za Marijine družbe«. Vsebuje 68 cerkvenih pesmi. Posamezni izvod stane 1.50 din, pri večjem številu popust. Pesmarico priporočamo.

Apostolska konstitucija Pija XI. — Potrdilo pravil kartuzijanskega reda. Izdala kartuzija Pleterje, pošta Št. Jernej. Cena 2 din.

Novemu cerkvenemu zakoniku so tudi kartuzijanci prilagodili svoja redovna pravila, ki jih je l. 1924. odobril in potrdil sv. oče Pij XI. Ob tej priliki je izdal Pij XI. apostolsko konstitucijo, ki jo pri naša omenjena knjižica v slovenskem prevodu.

Dr. Jeraj: Korporacijski red in družbena ureditev Jugoslavije.

Znani sociolog dr. Josip Jeraj, ki ga poznamo po njegovi »Sociologiji« in »Socialnem vprašanju«, je napisal drobno knjižico, ki je skromna le po obsegu, nikakor pa ne po vsebini. V njej je skušal zarisati glavne poteze korporacijskega reda, po katerem se bo uredila Jugoslavija.

Najprej nam razloži na jasen in prepričljiv način, kaj pomeni stan in razred. Iz današnje družbe, za katero je značilen razredni boj, ki ga je povzročil kapitalizem, vodi pot k družbi, ki bo boj nadomestila s stanovsko vzajemnostjo. Ze »socialni papeže Leon XIII. in Pij XI. sta videla v stanovski ureditvi družbe zopetno vzpostavitev reda in miru. Po osnovnih načelih, ki so jih podali v svojih enciklikah papeži in po praktičnih izkušnjah, ki so jih pokazali razni krščanski korporacijski sistemi (Avstrija in Portugalska), podaja tudi dr. Jeraj glavna načela korporacijske ureditve naše države.

Posamezni stanovi bodo dobili v bodočem redu javno-praven značaj, tako da ne bodo imeli le možnost, da se sami avtonomno razvijajo, marveč jim bo dana prilika, da bodo pošiljali svoje zastopnike v ekonomski parlament. Posamezni stanovi bodo skrbeli tudi za stanovsko vzgojo svojih članov, ki bo obstajala poglobitno v tem, da se bodo člani zavedeli enakih pravic in dolžnosti, ki jih imajo z drugimi stanovi. Tako bo prav stanovska vzgoja največ pripomogla k temu, da se bo v družbi zopet vzpostavila solidarnost in socialna ljubezen, ki jo je sveta katoliška Cerkev vedno propovedovala.

Novice, novice . . .

6. novembra 1940 je bil posvečen v škofa na Javi prvi domačin Albert Soegijapranata.

Osservatore Romano prinaša statistiko o družbi Jezusovi. Družba ima zdaj 26.509 članov. Po večini se bavi z vzgojo mladine. Ima 46 univerz, 244 srednješolskih zavodov in 128 večjih in manjših seminarij.

Med 15 kandidati za proglasitev blaženim je tudi pokojni papež Pij X. in Terezija Ledóchowska, ustanoviteljica družbe sv. Petra Klaverja.

Nedavno se je zbralo na božji poti v Saragossi v Španiji 2000 slepih romarjev iz vseh delov države.

»Osservatore Romano« poroča, da doživljajo Poljaki v Sovjetiji vedno hujši pritisk. Davki so zanje osemkrat večji kakor za druge.

Ravnatelj kaznilnice v St. Galenu v Švici je v svoji kaznilnici statistično ugotovil, da pride 90% vseh mladostnih zločincev v ječo zaradi obiskovanja slabih filmov.

Urednikova listnica

U. P., Kranji gorci: Hvala za pesmice. Toda vse bolehaajo za eno napako: preveč miselne so. »Na Oljski gori« n. pr.: Kako bi se dalo v preprosti, z dušo in ne z razumom napisani pesmici, zajeti Kristusovo trpljenje. Prav isto velja tudi za ostale pesmi. Motijo me tudi razni »le«, »ti«, »tam« itd., nesrečna mašila! Največjo zadrego pa pokaže verz:

Čemu sprejel si težki križ na rame, — in nanj čemu se bil se dal razpeti...

Predvsem si je treba zapomniti: pesem naj privre iz duše in ne iz razuma.

Razumske pesmi nas pustijo prazne, s tistimi pa, ki so rojene iz čuteče duše, zavezani in jih občuti tudi bralec.

Z. Svanko, Maribor: Lep motiv, le že nekoliko preveč obdelan, pri Tebi pa preveč na plitvo in premalo psihološko zajet. Pa drugič!

B. Z., Ljubljana: Potrpeti je treba. Obseg številke nas je prisilil, da je že stavljen obležalo v tiskarni. Upam, da ne zameriš.

Kaj sedaj?

Naše geslo bodi tudi posledj: moli in delaj! Ako Bog da, bo izšla tudi 16. številka »Naše zvezde«. Vedite pa, da nam dolgujete naročniki še 25.000 Din. Gorje nam, če ne izpolnite vsi in takoj svoje dolžnosti.

Klub iznajditeljev.

»Oprostite, ali bi mogel kdo od gospodov biti ljubezniv, da bi mi iznašel in dal patentirati verjeten izgovor, zakaj ne morem biti že ob 10. uri doma?«

»Naša Zvezda« izhaja dvakrat v mesecu. Cena za dijake 12 din, za druge 18 din letno. Izdajatelj in odgovorni urednik dr. Tomaž Klinar. Uprava: Streliška ulica št. 12/II. Uredništvo: Costova 7, Ljubljana. Tiska Jugoslov. tiskarna v Ljubljani (Jože Kramarič).